

CAPITOLUL I

**Simpozionul Național
„Petre Brâncuși și
Opera Română din București”**

**Ediția a IV-a, 27 mai 2007
Târgu-Jiu**

Simpozionul „Petre Brâncuși” - 2007

Moderatoarea, doamna prof. Mihaela Sanda Popescu:

Bun venit la lucrările celei de a V-a ediție a Simpozionului Național, prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși. Permiteți-mi să vă prezint invitații noștri: Doamna Lucia Cicoară-Drăgan, absolventă a facultății de pedagogie muzicală, absolventă a facultății de canto, absolventă a facultății de muzică militară, o mare valoare artistică (aplauze). Prim-solist, tenor al Operei Naționale din București, lector la Facultatea de Arte din Galați, Gabriel Năstase (aplauze), Profesor universitar dr., Silvia Voinea, profesoară de canto la Universitatea Națională de Muzică din București (aplauze), profesor dr. Gheorghe Gorun, directorul Colegiului Național „Spiru Haret” din Târgu-Jiu (aplauze), Profesor Dumitru Dănuș (aplauze), ... profesor universitar dr. Grigore Drondoe (aplauze), ... și nu în ultimul rând, profesor universitar dr. Cristian Brâncuși (aplauze) fiul marelui muzicolog evocat astăzi, aici.

Tema actualei ediții a simpozionului nostru este **„Profesor universitar dr., muzicolog Petre Brâncuși și Opera Română din București”**.

Îmi face o deosebită plăcere să menționez că societatea lirică de la începuturile sale a cunoscut acea mișcare în care Gorjul nostru și orașul nostru a fost integrat, Societatea și mișcarea Lyra, care au stat la baza instituției Operei Române. În acest sens aș vrea să spun și să mulțumim domnului primar al municipiului nostru (ing. Florin Cârciușmaru) care are un merit extraordinar în reînvierea filarmonicii târgu-jiene, care poartă numele Lyra.

În deschiderea lucrărilor simpozionului are cuvântul domnul dr. ing. Florin Cârciușmaru, primarul municipiului nostru (aplauze).

Alocuțiunea domnului ing. Florin Cârciușmaru, primarul municipiului Tg-Jiu:

Sunt onorat să particip la cea de-a V-a ediție a Simpozionului „Petre Brâncuși” și să urez bun venit oaspeților noștri, în numele Consiliului Local și al Primăriei Târgu-Jiu.

Petre Brâncuși s-a format în orașul nostru, dar și-a petrecut ultimii ani în București, îndeplinind numeroase funcții de răspundere în domeniul muzical.

Mărturisesc, suntem fericiți că numele lui Petre Brâncuși figurează pe lista cetățenilor de onoare ai acestui oraș, cetățeni care ne-au adus faimă în țară și în lume prin profesionalismul lor.

Și ceea ce este foarte important de menționat, oameni precum Petre Brâncuși n-au uitat niciodată de unde au pornit, și-au păstrat aici rădăcinile, au fost un sprijin pentru cei mai tineri și un exemplu demn de urmat.

Doresc să mulțumesc în acest cadru tuturor celor care s-au implicat în organizarea

și desfășurarea acestui simpozion, familia Brâncuși, dl. ing. Titu Pânișoară, Liceul de Muzică și Arte Plastice, Muzeul Județean.

Merită aprecierile noastre și oamenii de cultură care au fost și la edițiile anterioare printre animatorii manifestării și sunt și de această dată alături de noi, contribuind la ridicarea nivelului științific al acesteia.

Simpozionul de față are meritul că îmbină într-un mod fericit istoria și teoria muzicală, comunicările privitoare la viața și activitatea lui Petre Brâncuși cu recitaluri de certă valoare, în cadrul cărora își dau concursul renumiți artiști ai artei interpretative.

Avem astfel ocazia, grație invitațiilor pe care le adresează domnul Cristian Brâncuși, să fim aici martorii unor evenimente muzicale care în alte condiții n-ar fi accesibile iubitorilor genului.

Voi încheia aici, cu convingerea că numele lui Petre Brâncuși va reprezenta pentru noi și pe mai departe nu doar un motiv de mândrie, ci și de responsabilizare a tuturor celor care trebuie să ne implicăm în procesul de cunoaștere și punere în valoare a creației sale. Vă mulțumesc! (aplauze...)

M: Înainte de desfășurarea lucrărilor, a cuvântărilor invitaților noștri, dorim să invităm pe doamna Lucia Cicoară să ne cânte ceva..., o invocație sublimă și pentru sfânta zi de azi, și pentru buna desfășurare a lucrărilor simpozionului.

Doamna **Lucia Cicoară Drăgan** interpretează piesa „**TATĂL NOSTRU**” de **Dan Voiculescu**, acompaniamentul de pian fiind asigurat de prof. Florin Berculescu (aplauze...)

M: Totodată, Lucia Cicoară va fi prima din seria comunicărilor din această zi „**O etapă a Operei Române sub conducerea lui Petre Brâncuși**”;

Lucia Cicoară Drăgan: Muzicologul Petre Brâncuși va rămâne veșnic în memoria celor care l-au cunoscut și a celor care studiază muzica.... Promotor al valorificării potențialului național muzical și manifestarea acestuia pe plan internațional. Este de admirat întreaga activitate a acestui om de valoare care a fost în permanență preocupat de promovarea valorilor, a integrării muzicienilor români în activitatea artistică internațională. Petre Brâncuși a putut fi evidențiat prin activitatea sa complexă și prin ocuparea unor funcții importante: director al Editurii muzicale între 1959-1962, director muzical al Radioteleviziunii între 1968-1972, rector al Conservatorului între 1972-1982, președinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor între 1977-1982, director al Operei Române din 1982 până în 1989. Pentru Opera Română, Petre Brâncuși a însemnat foarte mult. Domnia Sa a fost un model pentru toți cei din Operă ... cum a fost și pentru mulți dascăli și studenți ai Conservatorului... Prin vocația sa de a împărtăși vastele sale cunoștințe, prin bogăția științifică a pledoariilor sale, fiind un fervent cercetător, muzicolog....Am apreciat întotdeauna punctualitatea și moralitatea lui Petre Brâncuși, felul deschis de a discuta cu colegii și angajații Operei, considerându-l pe fiecare un intelectual rafinat. Era, de asemenea, un om exigent cu el însuși dar și cu ceilalți, de o corectitudine de apreciat, ceea ce te făcea să ai mare încredere în deciziile pe care le lua și să nu existe teamă că vei fi nedreptățit. Obținerea unor titluri importante nu-l împiedica să fie un om modest, să-și ajute aproapele, fiind foarte săritor în privința oamenilor în care recunoștea valori autentice, prețuindu-i la justa lor valoare, și atenuându-le frustrările. După părerea multor oameni de muzică, Petre Brâncuși era o personalitate. Munca asiduă pe care a depus-o în calitate de muzicolog, buna coordonare a capacității de conducere, cu capacitatea de a-și înțelege aproapele și de a-l încuraja, a făcut să fie îndrăgit și apreciat atât de colegi cât și de studenți, care găseau întotdeauna în acesta un sprijin și un adevărat izvor de cunoștințe. În ceea ce privește muzica românească, Petre Brâncuși a reușit ca fiecare eveniment muzical prezentat peste hotare să fie de o deosebită calitate pentru a face cunoscute talentele românești și a rămâne în memoria celor ce au asistat la spectacolele prezentate de corurile, orchestrele, soliștii și

ansamblurile românești ... O altă calitate a lui Petre Brâncuși, de altfel foarte cunoscută de multă lume, a fost aceea că a știut să conducă cu demnitate instituții care au făcut ca muzica să-și păstreze locul în inimile noastre: redactor la Editura Didactică și Pedagogică, director la Editura Muzicală - București, președinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor. Ca director al Operei Române a reușit să păstreze un echilibru în activitatea acestei instituții, acordând respect tuturor celor care lucrau acolo și având mare considerație pentru lucrările românești. Datorită simțului deosebit al disciplinei, al datoriei față de muncă, a fost mereu apreciat de cei care-l înconjurau fiindu-i întors respectul pe care-l acorda celorlalți. Capacitatea sa de muncă era împinsă până la sacrificiu! Adesea, din cauza principiilor stricte pe care se baza, venea în conflict cu cei care promovau nonvaloarea. Nu trebuie să uităm nici marele merit al maestrului Brâncuși de a promova cultura muzicală și studierea muzicii în cadrul tuturor formelor de învățământ. Petre Brâncuși va rămâne, fără îndoială, unul dintre cei mai mari muzicologi pe care i-a avut țara noastră, (aplauze). Aș dori să spun o mică parantezălegată de disciplină. La un moment dat, trebuia să debutez într-o operă mare, în rolul Amneris din Aida de Verdi, și am fost chemată la birou de maestrul Brâncuși. M-a rugat, dacă n-aș putea să renunț la acest debut pentru că în ziua următoare era programată o repetiție generală cu Gianni Schicchi de Puccini, în vederea premierei apropiate. Și eu am răspuns: „Dumneavoastră, maestre, țineți foarte mult ca afișele să nu se schimbe. Eu vă propun să-mi dați voie să debutez mâine seară în Amneris, dar să vin și la acel sitz la ora 10” (programat) ca să nu stric buna desfășurare a activității Operei Române de atunci. S-a uitat la mine și mi-a spus doar atât: „Bine, poți să pleci!” Peste o jumătate de oră la avizier era trecut sitz-ul care urma să fie a doua zi, a treia zi pentru ca eu să pot să debutez liniștită în acest spectacol. Și, încă un lucru de care-mi amintesc... am debutat în Carmen, și a venit la mine la cabină, am avut emoții, tot așa ca și acum, m-am bâlbâit, îmi cer scuze, tot din cauza emoțiilor, și m-a încurajat, mi-a urat succes și după spectacol a venit din nou să-mi spună: „Mi-a plăcut și te-am aplaudat!” (aplauze din sală...)

M: Prezentările, de multe ori, pot avea un aer sec și pot să ne netezească viața unui om, așa cum distinsa doamnă a povestit acest moment inedit de întâlnire și de contactul cu Petre Brâncuși. Aș dori, până să dau cuvântul următorului invitat al nostru, aș dori să completez prezentarea, pe care îmi cer scuze că n-am făcut-o de prima dată, prezentarea doamnei Lucia: lector universitar, doctor la catedra de canto, regie de operă; susține turnee în Italia, Grecia, Austria, Germania, Coreea, Anglia, Elveția, Franța, Olanda; solistă la teatrul Nae Leonard din Galați; doctor în stilistica interpretării din anul 2004; douăzeci de ani prim-solistă a Operei Naționale din București. Distinsă cu „ORDINUL PENTRU MERIT ÎN GRADUL DE CAVALER”. Rolul Anului din partea „Actualității muzicale - Radio”, pentru personajul Pimpinone din opera cu același nume de Telemann (1999). Premiul II la Concursul „Bellini” din Italia (1985). A publicat următoarele volume: „Scena de operă - manifestarea pasiunii” (după Teza de doctorat) - 2004, „Flori de gând” - 2004, „Trandafir îngenuncheat” - 2005, „Iconia” - 2006, „Aripi” - 2007. Lista continuă cu o debordantă și extraordinară activitate a distinsei noastre invitate, peste 40 de roluri de operă de repertoriu vocal-simfonic, lied etc.. Încă o dată rămân la impresia că aceste simpozioane trăiesc, și aduc de fapt în fața noastră personalități, cum să spun ... de o extraordinară calitate, pe care cu alte ocazii, poate, le aflăm în cadrul știrilor la radio și tv.

Următorul invitat este Gabriel Năstase, prim solist, tenor la Opera Națională din București, doctorand, lector la Facultatea de Arte din Galați. Dânsul va prezenta „**Omagiu: Prof. univ. dr. Petre Brâncuși.**”(aplauze...)

Gabriel Năstase : Doamnelor și Domnilor, Onorată asistență,

Am deosebită plăcere de a participa în calitate de invitat la simpozionul anual dedicat comemorării personalității distinsului om de cultură și pedagog, prof. dr. Petre Brâncuși.

Mă înclin cu deosebit respect în fata conducerii Municipiului Târgu-Jiu, care, și de această dată, nu a ezitat să aducă sub lumina rampei personalitățile de seamă ale culturii românești născute pe meleagurile gorjene și care și-au dedicat întreaga viață în scopul ridicării nivelului cultural, spiritual și moral al poporului român.

Cer, de asemenea, permisiunea să aduc sincere felicitări maestrului Cristian Brâncuși, fiul distinsului profesor Petre Brâncuși, care prin sentimentalismul și respectul purtat memoriei tatălui său, menține cu perseverență această minunăție întrunire pentru a sublinia meritele și succesele profesionale repurtate pe parcursul carierei de profesor universitar și director general al Operei Române din București.

Chiar dacă memoria profesorului universitar Petre Brâncuși a fost deseori umbrită de animozități și interpretări ce s-au manifestat într-o manieră mai puțin elegantă la adresa Domniei sale, personalitatea sa profesională a reușit să triumfe și să constituie un model pentru viitoarele cadre universitare.

Pot să afirm că am avut deosebită cinste de a mă afla sub îndrumarea directă a profesorului Petre Brâncuși în anii studenției la Conservatorul de Muzică „Ciprian Porumbescu” din București, unde am urmat secția de Canto în perioada 1976 - 1981, beneficiind de sprijinul pedagogic al maestrului în studierea Istoriei Muzicii.

Mă simt obligat să recunosc calitățile pe care domnia sa le-a avut ca bun organizator și conducător al acestei prestigioase instituții de învățământ superior prin funcția de Rector pe care a deținut-o timp de mai mulți ani.

Profesorul Brâncuși a rămas în memoria mea ca un exemplu permanent de o admirabilă ținută morală și profesională, ce impunea respect, iar la rândul său știa să respecte și să recunoască tinerele talente care perseverau pe calea desăvârșirii lor artistice.

Colegii mei care au beneficiat de îndrumarea distinsului profesor își amintesc desigur acea privire sfredelitoare care adesea îți dădea un sentiment de teamă. Consider că era primul contact prin care domnia sa stabilea portretul psihologic al interlocutorului său.

Și eu m-am confruntat cu această privire fixă, căutătoare, ce nu făcea să transpară vreun sentiment de răutate sau urmă de răzbunare, fiindcă imediat ea căpăta o lumină și un zâmbet liniștitor, iar odată ce îți punea mâna pe umăr, te îmbărbăta și te asigura că este alături de tine.

Era doar un credit pe care ți-l acorda în această nobilă profesie și în nici un caz nu devenea un privilegiat al Domniei sale. Am considerat că din acel moment erai sub atenția sa, urmărindu-ți evoluția artistică cu o intransigență și mai mare.

Domnia sa a fost recunoscut ca un fin observator al relațiilor interumane, reușind să întrezărească în capacitățile native ale studenților existența unei perspective artistice de viitor.

Păstra în memorie cu o deosebită acuratețe nume, date, probleme personale ale studenților, pe care le rezolva în măsura posibilităților, asigurându-le un drum mai ușor în nobila profesie de artiști lirici sau instrumentiști.

Timpul s-a scurs, dar noi cei care am beneficiat de îndrumarea distinsului profesor, încercăm să îi prezentăm un portret psihologic, pe care l-am purtat ani de-a rândul și îl purtăm în continuare cu pioșenie în sufletele noastre.

În perioada destul de incertă pentru artiștii lirici, mă refer la anii 1985-1990, Domnia sa, în calitate de Director General al Operei Române din București, a acordat un credit tuturor artiștilor lirici răspândiți în țară, facilitându-le, fără rezerve, admiterea în cea mai prestigioasă instituție de cultură a țării.

Personal, am fost invitat să particip la concursul organizat la Opera Română, concurs la care am fost declarat admis în anul 1985, an din care până în prezent activez ca prim-solist pe scena acestui prestigios teatru.

Trebuie să ne amintim, totuși, de perioada tulbure, plină de interdicții și animozități, cărora cu greu le puteai face față. Profesorul Petre Brâncuși a înțeles aceste neajunsuri cu care se confruntau artiștii Operei la vremea respectivă, în calitate de Director General s-a implicat atât în rezolvarea problemelor de ordin profesional cât și social.

Perioada anilor 1985 - 1990 la care fac referire o consider ca una din cele mai grele cu care s-a confruntat opera ca instituție, dar și soliștii și întreg personalul artistic al acesteia.

Meritul profesorului și directorului general din acea vreme, Petre Brâncuși a fost acela că a luptat atât pentru promovarea salariaților cu privire la drepturile bănești sau cele legate de obținerea unei locuințe care era primordială în existența unui artist.

Cu toții ne amintim condițiile cele mai dure impuse de frigul care domnea în instituție în acea perioadă. În iernile geroase s-a găsit o soluție salutară și de această dată, tot prin intervenția maestrului Brâncuși. S-a realizat o conductă specială de gaz metan ce lega faimoasa clădire a Casei Poporului de conducta Operei, asigurându-se cantitatea de combustibil necesară unui climat propice desfășurării acestei profesii.

Se poate menționa și verifica cu certitudine că sub conducerea maestrului Petre Brâncuși, majoritatea salariaților Operei Române au obținut salarii decente și mai ales locuințe în zonele centrale ale Bucureștiului pentru a fi cât mai aproape de instituție, cunoscut fiind faptul că personalul artistic și tehnic de scenă efectuau aproape zilnic câte două servicii pe zi.

Cu toate că România a trecut prin acea perioadă critică, pe care cu toți am cunoscut-o, pot afirma fără rezerve că atât perioada anilor petrecuți în studenție sub rectoratul Prof. Dr. Brâncuși, cât și acea de prim solist al Operei Române, când Domnia sa ocupa funcția de Director General, a fost de liniște, artiștii Operei fiind în afara acestor vicisitudini sociale în comparație cu teatre similare ca profil din țară.

Menționez că în toată această perioadă de care am vorbit mai înainte nu îmi amintesc să fi existat exmatriculări din cadrul Conservatorului pe motive politice cât și concedieri din cadrul Operei, unde Domnia sa a avut cea mai înaltă funcție de conducere.

Profesorul Petre Brâncuși a făcut dovada unui caracter aparte, extrem de înțelegător cu anumiți soliști care, din cauza vârstei sau a unor probleme de sănătate care le-au afectat într-o oarecare măsură vocea, nu se aflau la cea mai ridicată cotă din punct de vedere artistic. Domnia sa a reușit printr-o strategie proprie să-i mențină în funcție menajându-i în mod special pentru a nu-i expune în mod gratuit publicului spectator. Tinerii soliști vocali considerați a fi cele mai serioase valori artistice ale Operei Române au beneficiat de multiple intervenții ale maestrului Brâncuși adresate conducerii țării de la acea vreme pentru facilitarea obținerii unei locuințe personale.

Afirm cu toată responsabilitatea că și eu am fost beneficiarul acestui drept alături de alți colegi ai mei care la ora actuală sunt, de asemenea, soliști vocali de renume sau cadre didactice ale Universității Naționale de Muzică.

Acesta este adevărul care poate fi verificat în orice moment: la Opera Română s-au obținut cele mai multe locuințe la vremea respectivă, nu numai de către personalul artistic ci și de către personalul tehnic și administrativ al teatrului.

Pornind de la primordialitatea acestor facilități greu de obținut, maestrul Brâncuși a știut să ceară artiștilor și de fapt întregului personal al Operei o seriozitate deosebită în ceea ce privea asumarea responsabilității profesionale pe plan artistic sau tehnico-

administrativ.

Cu toate că noi cunoșteam faptul că domnia sa avea probleme de sănătate, îmi amintesc de faptul că în fiecare zi la ora 8:00 dimineața își făcea apariția în cabinetul direcției, după ce în prealabil trecuse în revistă întreaga clădire pentru a verifica personal dacă sălile de repetiție sau scena, cu toate celelalte subansambluri, erau pregătite pentru începerea repetițiilor sau a spectacolelor.

De multe ori se iscau divergențe între domnia sa și diverse compartimente care nu înțelegeau exigența și minuțiozitatea care îl caracteriza atunci când era vorba de îndeplinirea în condiții optime a actului artistic.

Aceste incidente treceau neobservate fiindcă maestrul, deși promitea sancțiuni severe împotriva acelor care nu înțelegeau pretențiile domniei sale, nu erau niciodată duse la îndeplinire. O analiză a producțiilor artistice din acea perioadă ne dezvăluie atât ținuta impecabilă a spectacolelor și a interpreților, dar mai ales a numărului impresionant de spectacole ce se aflau la acea vreme în repertoriul curent al Operei Române.

Voi menționa în continuare câteva titluri din care făceau parte atât opere din creația națională cât și cea universală.

Printre titlurile creațiilor compozitorilor români jucate la vremea respectivă putem enumera: „Motanul încălțat” și „Bălcescu” de Cornel Trăilescu, „Oedip” de George Enescu, „O noapte furtunoasă” de Paul Constantinescu, „Ion Vodă cel Cumplit” de Gheorghe Dumitrescu, „Hamlet” de Pascal Bentoiu, iar din repertoriul universal - „Cneazul Igor” de A. Borodin, „Olandezul Zburător”, „Tannhäuser”, „Walkiria”, „Maestrul cântăreți din Nürnberg” de Richard Wagner, „Lakmé” de Leo Delibes, „Aida”, „Trubadurul”, „Don Carlos”, „Bal Mascat” de Giuseppe Verdi etc.

Acestor titluri de circulație internațională li se alăturau și cele ale baletelor foarte cunoscute ca: „Lacul Lebedelor”, „Spărgătorul de nuci” sau „Giselle”, acestea fiind doar câteva titluri din imensul repertoriu de balet, din care la ora actuală nu se mai regăsesc decât doar câteva dintre ele.

Este drept că perioada la care mă refer era dominată de nume sonore ale scenei Operei Române, ce erau recunoscuți ca „generația de aur”, cum ar fi Silvia Voinea, Eugenia Moldoveanu, Nicolae Herlea, David Ohanesian, Dan Iordăchescu, Nicolae Florei, Zenaida Palli, Iulia Buciuceanu, Ileana Cotrubaș, Elena Cernei și multe alte personalități de seamă alături de care am avut deosebită șansă de a evolua în spectacole.

Îmi cer scuze dacă mica mea expunere merită să aducă un omagiu aceluia care a fost Profesor Dr. Petre Brâncuși, nu reușește să se ridice la cotația unui material pur academic, gândit și transpus în pagină de către condeii unui muzicolog sau critic muzical, ce ar fi reușit să dea o altă dimensiune personalității marelui profesor a cărui memorie o cinstim astăzi.

Consider că nu am făcut decât să îmi reamintesc cu plăcere de anii tinereții mele, de debuturile în spectacolele de operă ce s-au jucat pe prima scenă lirică a țării sub conducerea maestrului Petre Brâncuși. Datorită încrederii pe care profesorul Petre Brâncuși mi-a acordat-o atât în timpul studiilor la Conservatorul din București, cât și aceea de prim solist al Operei Române, în prezent mă bucur de cinstea de a fi de acum un prim solist veteran al prestigioasei instituții de artă, care este Opera Națională din București. Doresc ca pe această cale să mă înclin pios în fața memoriei ilustrului Profesor Dr. Petre Brâncuși de care am fost ajutat și îndrumat personal în delicata profesie de solist de operă.

De asemenea, doresc să aduc un omagiu foștilor colegi de scenă alături de care am evoluat în spectacole, dar care astăzi nu mai sunt printre noi, cât și mulțumirile ce le acord colegilor apropiați vârstei mele, care cu toții am beneficiat de îndrumarea distinsului profesor, a cărui memorie o cinstim astăzi cu toții. Totodată vă aduc mulțumirile mele dumneavoastră, celor care ați avut plăcerea să mă ascultați și să aflați

noi date din activitatea distinsului Prof. Universitar Dr. Petre Brâncuși, născut pe aceste meleaguri gorjene, care s-a străduit cu toată ființa să își aducă aportul la dezvoltarea învățământului muzical și artistic din țara noastră.

Îl rog pe această cale pe fiul distinsului profesor, dirijorul Cristian Brâncuși, să se străduiască să mențină vie memoria tatălui său, care, în opinia mea, nu îi aparține numai lui ca fiu, ci și spiritualității gorjene din rândul căreia s-a ridicat.

Personalitățile politice aflate la conducerea județului Gorj trebuie să fie mândre că și în acest an îl omagiază pe cel care a fost Prof. Dr. Petre Brâncuși, cu convingerea că nu îl vor uita nici pe ilustrul om de artă, acela care a fost sculptorul Constantin Brâncuși.

Vă rog să apreciați că spiritualitatea dumneavoastră locală se sprijină pe cele două mari coloane tradiționale, cea a muzicii ridicată de Prof. dr. în muzicologie Petre Brâncuși și aceea a „Infinitului” pe care v-a dăruit-o ca suprem simbol sculptorul Constantin Brâncuși.

Să ne bucurăm și să cinstim cum se cuvine aceste două personalități sacre cu care Dumnezeu a binecuvântat plaiurile gorjene, care aparțin nu numai dumneavoastră ci și patrimoniului cultural al poporului român. Vă mulțumesc pentru atenție! (aplauze...)

M: Având în vedere activitatea legată de instituția Operei Române a profesorului Petre Brâncuși, aș dori să întregesc imaginea invitatului nostru de astăzi cu o serie de roluri pe care le-a cântat și trebuie să amintim rolul Radames din „Aida” de Verdi, Alfredo din „Traviata”, Ismail din „Nabucco”, Tasso din „Otello”, Manrico din „Trubadurul”, Ricardo din „Bal mascat”, Gabrielle Adorno din „Simon Boccanegra”, Pinkerton din „Madame Butterfly” de Puccini, Mario Cavaradossi din „Tosca”, Samson din „Samson și Dalila” de Camille Saint-Saens, Pollione din „Norma” de Bellini, Don Jose din „Carmen” de Bizet, „Faust” de Boito, Caio din „Paiate” de Leoncavallo, Turridu din „Cavaleria Rusticană” de Pietro Mascagni; de ce spun toate acestea? Personalitățile invitaților noștri sunt deosebite ... seria de spectacole, în toată lumea, este cu adevărat impresionată, este foarte greu și foarte nedrept de citit un astfel de curriculum vitae. Ar trebui încă un simpozion pentru invitații noștri, ca să-i cunoaștem mai bine și să nu-i nedreptățim cu o prezentare succintă și puțin stângace. Continuăm programul nostru cu o distinsă invitată, o valoroasă profesoară de canto de la Universitatea de Muzică București, profesor universitar doctor Silvia Voinea. Dumneaei va prezenta: **„Arc peste timp”**(aplauze...)

Silvia Voinea: O întoarcere în timp presupune retrăirea în prezent a unor amintiri care, frumoase fiind, și aparținând trecutului, declanșează nostalgii. Cu acest sentiment mă reîntorc azi la anii studenției, la primăvara vieții mele, dominată de entuziasmul exuberant specific vârstei, de idealuri, de pasiunea pentru muzică, de crezul sincer în valorile umane, când mă străduiam să par mai matură decât eram. Așa m-a cunoscut și unul dintre profesorii mei - tânărul profesor de istoria muzicii: Petre Brâncuși. În pofida unei severități intenționat afișate, ochii care zâmbeau dezvăluiau o căldură profund umană. Avea un mers lent dar ferm, cu o ținută impecabilă și un gen de sobrietate distinsă și elegantă. Ochii negri pătrunzători te priveau întotdeauna direct, cercetându-te cu o blândețe paternă. Nu l-am auzit niciodată ridicând tonul la cineva chiar dacă anumite situații ar fi permis acest lucru, era calm, înțelegător, aplecându-se cu îngăduință asupra problemelor noastre. Când preda, (domnia sa vorbea liber) avea un stil elevat dar nu alambicat, vorbea clar, răspicat, căutând să ne facă să înțelegem, trecând totul prin prisma gândirii noastre. Avea profunzimea și răbdarea specifică cercetătorului și omului de rafinată cultură. Ne recomanda să ascultăm multă muzică, pentru ca apoi la cursuri, comentând împreună, să ne dezvăluie tainele și frumusețile ascunse ale muzicii. Datorită maestrului Brâncuși am ascultat și cunosc atât de mult, domnia sa știind să transmită

studenților setea de cunoaștere și seriozitatea cu care trebuie tratat actul artistic care să fie dublat de o profundă și competentă analiză muzicală a partiturii. Căuta să cultive în sufletele noastre sentimente nobile înălțătoare, pasiunea pentru muzică, pentru frumos, și valorile umanității. Cursurile domniei sale cuprindeau, nu numai istoria muzicii dar și diferite alte domenii la care făcea referire: pictura, arhitectura, sculptura, literatura, istoria, conexiuni care reprezentau o adevărată incursiune în cultura epocilor la care făcea referire. Era un cercetător împătimit al muzicii, iar muzica românească a promovat-o cu dragoste, perseverent constant, de pe toate pozițiile avute de-a lungul anilor: muzicolog, compozitor, rector al Conservatorului C. Porumbescu, președinte al Uniunii Compozitorilor, director al Radiodifuziunii române, director al Operei Române din București timp de 7 ani. În această ipostază m-am reîntâlnit cu maestrul Brâncuși în 1982. Deși solistă a Operei din 1968, cu o cariera internațională începută în 1971, întâlnirea de la Operă a însemnat pentru mine o întoarcere la anii studenției - vedeta devenită cedând locul studentei de odinioară care prin atitudinea sa profund respectoasă, își exprimă gratitudinea pentru tot ceea ce învățase în facultate de la profesorul său. Rare ori avem șansa să le arătăm maestrilor noștri în mod direct recunoștința, prețuirea și dragostea ce le-o purtăm pentru toate comorile spirituale pe care cu o generozitate fără margini și profesionalism desăvârșit, ni le-au dăruit. Regăseam acum la directorul Petre Brâncuși coordonatele pe care se înscria și când mi-era profesor în facultate, «funcția» nu-i modificase caracterul sau comportamentul, iar adevărurile pe care le rostea, în cunoștință de cauză și în dorința de a îndrepta mersul lucrurilor, erau ca și cursurile domniei sale: directe, clare, răspicate și nu purtau niciodată haina unei diplomații ipocrite. Maestrul Brâncuși este printre pușinii directori ai Operei Naționale care are realizări proprii clare, de necontestat, în dezvoltarea activității instituției în cauză. Domnia sa a fost primul director care a realizat o planificare sistematică a întregii stagiuni a operei pe un an de zile cu stabilirea distribuțiilor pentru soliști, cor, orchestra și balet. În consecință și ordinea de serviciu zilnică, cu planificarea activității la scenă și a repetițiilor, a putut fi concepută pentru o săptămână întreagă, ceea ce a influențat mai mult decât pozitiv procesul producției artistice și planificarea turneelor personale ale soliștilor, astfel încât repetițiile și spectacolele să nu fie perturbate, iar distribuțiile să fie permanent de calitate. Prețuia mult calitatea actului artistic și îi respecta enorm pe toți artiștii a căror calitate vocală era mândria artei lirice românești. Organiza recitaluri extraordinare portret, ale vârfurilor artistice și nu pregeta să solicite colaborarea expresă a artiștilor de excepție care se pensionaseră ... cum ar fi: Elena Cernei, David Ohanesian, Valentin Teodorian, Magda Ianculescu etc., atât pentru spectacolele curente cât și pentru turnee - și mă voi referi la un singur exemplu: turneul de la Moscova 5-12 septembrie 1984. Toți cei menționați mai sus au participat la turneu în spectacolul cu OEDIP, iar în sala Ceaikovsky a Conservatorului din Moscova a avut loc un dublu recital extraordinar - Elena Cernei și Nicolae Herlea. Pentru maestrul Brâncuși, calitatea și valoarea nu se încadrau într-un timp limitat - ele existau dincolo de timp, în afara lui, spre bucuria tuturor. Activitatea de muzicolog și de compozitor s-a reflectat și în activitatea de management. A adus operei naționale și încununarea binemeritată prin cinstirea muzicii naționale în egală măsură cu cea universală, organizând serate muzicale pe diferite teme ca de exemplu: - de la romanța clasică la cântecul contemporan 15 nov - '82; - din Tezaurul Muzicii Vechi - Telemann în 22 noiembrie '82, Bach - 17 ianuarie '83; - Frederich Chopin și Carol Miculi - 6 decembrie '82; - Univers Coral Românesc - 10 ianuarie '83; - Seri de Lied; - Aniversare - 150 de ani de la nașterea lui Johannes Brahms - 21 februarie '83; Joseph Haydn -14 martie '83; - Stelele Operei și Operetei - 13 martie '83; - Wagner, Liszt și Richard Strauss 23 - mai '83; Clasici ai sec. XX -16 ianuarie '84; Seara spaniolă, Mozart - Jora în '88; - Colaj pe muzică de Doru Popovici, Anatol Vieru, Tiberiu Olah și Corneliu Cezar - Premiera de Balet - 26 mai '85; - Capodopere Simfonice în Viziuni Coregrafice - 28 februarie '87.

Am enumerat doar o parte din aceste reușite repertoriale, la care, desigur, adăugăm spectacolele cu opere românești (care au abundat) atitudine care venea să demonstreze că un muzician adevărat nu-și reneagă rădăcinile, nu le ignoră, ci le respectă, valorificându-le și așezându-le alături de valorile muzicii universale.

În perioada sa de directorat, maestrul Brâncuși, prin politica repertorială, ne-a arătat practic, cum trebuie promovată, cu discernământ - marea muzică și ce înseamnă educarea publicului prin repertoriul pe care i-l prezentăm. Ne-a mai învățat maestrul Brâncuși că într-o instituție artistică, ordinea și disciplina sunt importante pentru buna desfășurare a activității noastre, că o astfel de instituție se conduce cu competență de către specialiști de marcă, de bună credință, de mare cultură, cu fair play, după legi obiective și nu după legea bunului plac.

Toate acestea le-a demonstrat practic, fără să cedeze în fața dificultăților, oricare ar fi fost natura lor. Semnificativ mi se pare în acest sens și o întâmplare lipsită de importanță în aparență, dar al cărei deznodământ a marcat încă o reușită a maestrului Brâncuși. Întoarsă din Austria după un pachet de spectacole, m-am dus la maestrul Brâncuși să-i povestesc ce frumos fusese - Balul Operei din Viena, prilej cu care, plină de entuziasm l-am întrebat: „...maestre, n- am putea organiza și noi, Balul Operei, cu spectacol adecvat, gândit special pentru acest eveniment, cu dans, șampanie???” Abia apucasem să rostesc cuvântul - șampanie - că maestrul, m-a și oprit și printre hohote de râs mi-a spus: „Silvia, copilă, coboară pe pământ, dragă, cum vrei tu să aduc eu - alcool - în instituție? Legea nu-mi permite”. Sigur că nici eu n-am renunțat ușor la idee și i-am spus: „Maestre, nu ne spuneai dvs., mereu - dacă vrei, poți? ... și apoi, bal fără șampanie ... e ca nunta fără lăutari, faceți și dvs. demersuri pe sus Vorba Adelei (din opereta Liliacul) - întrebați și dvs. pe cineva mai mare ... poate reușiți...” Cu un zâmbet îngăduitor, folosind tot o replica din Liliacul, maestrul mi-a răspuns: „Primavera (așa eram alintată în facultate) m-ai convins! Mă voi strădui, să văd, poate reușesc!” S-a străduit maestrul și ... a reușit ... a reușit să organizeze primul Bal al Operei Naționale ... dar ce bal... ca-n basme ... regia spectacolului-bal a aparținut maestrului Hero Lupescu, prezentator și comentator - Florin Piersic, iar un grup de soliști am participat cu un repertoriu anume ales, din care – bineînțeles nu a lipsit Johann Strauss. A fost o reușită deplină, o seară de vis ... toată opera se scaldă într-o lumină feerică (în seara aceea s-a renunțat la economia care ni se impunea) doamnele care frecventau spectacolele operei, artiste teatrelor bucureștene păreau zâne îmbrăcate în rochii ce aminteau de visul unei nopți de vară ... atmosfera era atât de distinsă și plăcută, încât toată lumea părea că trăiește un vis, un vis frumos pentru care se străduise mult un om, un om modest, care de la balconul din foyer, cu ochii strălucind de bucurie, privea mulțimea invitaților cărora le adusesse pentru câteva ore ... atâta bucurie în suflete prin strădania sa...!!! Cu această imagine a maestrului, doresc să închei acest arc peste timp, arc al amintirilor despre maestrul Petre Brâncuși... profesorul meu, directorul meu, un om între oameni care, cu probitate profesională și corectitudine și-a îndeplinit cât a putut de bine, menirea pe acest pământ. Domniei sale, prinosul meu de recunoștință și o dedicație - recitalul discipolilor mei în premieră: dublu recital, doi tenori - Oliver Popa și Sandu Liviu.

M: Mă gândesc cât de bine s-a potrivit doamnei Silvia Voinea acest „**Arc peste timp**”, ea însăși fiind o sinteză a artei și a sentimentelor nobile, cultivate de profesorii iluștri pe care i-a avut și pe care doresc din tot sufletul să-i citez: Viorica Deșanu, soprană, eleva Elenei Teodorini și a Haricleei Darclé, deci vreau să spun că doamna Silvia Voinea își trage seva artistică din rădăcini celebre și, la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” o are distinsă profesoară pe doamna Magda Ianculescu. Îi mulțumim încă o dată pentru prezența dânzei..., doamnei Silvia Voinea. (aplauze...) Să dăm cuvântul istoriei,

profesor doctor Gheorghe Gorun și titlul comunicării: „**Opera Română din București**”.

Gheorgh Gorun: Onorată asistență și mai onorați oaspeți,

După o emoționantă și foarte caldă comunicare pe care a realizat-o doamna profesor universitar doctor Silvia Voinea, eu trebuie, sau sunt obligat să fiu un pic mai prozaic, să vin puțin mai în domeniul... în domeniul rigorii și al sentimentului estompat. Eu nu l-am cunoscut pe profesor universitar doctor Petre Brâncuși decât mijlocit. L-am cunoscut, iată, din comunicările celor care i-au fost ucenici și i-au devenit discipoli, din...extraordinar de caldele lor pledoarii pentru omul, profesorul, formatorul, creatorul de școală muzicală și nu numai de școală muzicală în București. Dar, cunoscându-l astfel, și am ascultat cu mare bucurie și cu mare emoție toate cele trei comunicări pe care foarte valoroșii noștri oaspeți de astăzi le-au făcut aici, m-au apropiat și mai mult de memoria, de capacitatea, de talentul profesorului universitar doctor Petre Brâncuși.

Eu sunt deosebit de bucuros să particip în fiecare an la acest simpozion, mai cu seamă pentru faptul că la școala pe care eu o reprezint și încerc să o țin pe linia de plutire și să o afirm, Petre Brâncuși a făcut studiile liceale, studiile secundare, și cu riscul de a se supăra cei care au fost la toate simpozioanele noastre, trebuie să mai spun o dată și pentru cei ce n-au fost, domnule profesor Cristian Brâncuși, la Spiru Haret există o sală specială, o sală dedicată activităților muzicale și culturale care se cheamă Petre Brâncuși. În acest mod, Colegiul Național Spiru Haret, fosta Școală normală Spiru Haret, unde a studiat Petre Brâncuși, își aduce aminte în fiecare zi de personalitatea lui.

Vreau să-mi exprim în egală măsură gratitudinea pentru toți invitații, dar pentru extraordinarul prilej pe care doamna Lucia Cicoară mi l-a acordat, să ascult „Tatăl Nostru”, în felul în care domnia sa ni l-a prezentat. Și domniei sale, și doamnei Silvia Popovici nu pot să le spun decât sărut mâna doamnelor pentru frumusețea clipelor pe care ni le-ați creat. **C. B.** (șoptind ... Silvia Voinea) **G. G.** Da ... doamna Lucia Cicoară și doamna Silvia Voinea. Da ... uneori, cum să zic, creierul nu comunică bine cu limba (amuzament în sală...) **S. V.** Sau, poate, o altă dimensiune, doamna Silvia Popovici, de acolo, astăzi a vrut să fie prezentă să-i aducă un omagiu maestrului Brâncuși. Colabora cu Opera când maestrul Brâncuși era director.

G. G. Mulțumesc doamnă! Este încântător, ziceam, să-i asculți pe oamenii care au lucrat cu Petre Brâncuși, să aibă asemenea amintiri, aprecieri, de o foarte mare adâncime sufletească cu privire la activitatea lui, la memoria lui, să remarce felul în care a știut să navigheze printre atâtea privațiuni și greutăți și să-i facă pe Domniile Lor (vreau să zic, în comunicările științifice se permite Lor, așa...) să se afirme ca artiști și ca discipoli universitari ai lui.

Opera Română din București, la al cărei centenar, contribuția esențială a revenit tot lui Petre Brâncuși, care era directorul Operei Române în 1985 când s-a celebrat centenarul Operei, are o istorie încărcată de căutări, de realizări, o istorie demnă, dar și cu căderi, cu scăderi, așa cum a fost, dealtminteri, toată istoria noastră și toată istoria ființei umane, în cele din urmă.

Dacă am încerca o etapizare și o înscriere în timp a Operei Române, o primă etapă aş defini-o eu ca fiind aceea a căutărilor, a structurilor neinstituționalizate, și pe care am putea-o plasa la sfârșitul secolului al XVIII-lea și primul deceniu și jumătate al secolului al XIX-lea, caracterizată fiind aceasta prin infuzia ... infuzia de influențe, principii iluministe venind pe diferite canale culturale către Principatele Române, și în mod deosebit către Transilvania. Așa se explică faptul că în penultimul și ultimul deceniu al secolului al XVIII-lea la Sibiu și la Brașov, în această ordine cronologică, ființează două trupe private de operă, operetă, începătoare, trupe care prezintă spectacole

în toată Transilvania, iar pe la 1812, iarăși dacă nu mă înșeală memoria, dar cred că nu mă înșeală memoria...istorică, așa...un spectacol de mare anvergură la București. În același moment, la Cișmeaua Roșie, care este și teatrul pe care domnitorul Caragea îl edifică, îl ridică pentru desfătarea și pentru manifestarea dragostei sale față de fiica lui, în 1818 se joacă...se organizează și se desfășoară primul spectacol de operă în această locație după ce avusese loc primul spectacol de teatru în același loc. Aceasta ar fi o primă etapă dacă am căuta, să spunem, premisele organizării Operei Române sau preliminariile înființării Operei Române.

O a doua etapă corespunde mijlocului secolului al XIX-lea, etapa pe care am putea-o numi, cea a căutărilor și redeșteptării naționale, sau regenerării naționale, în acest context se înființează multe structuri de factură locală, care promovează cu asiduitate educația națională, educația patriotică, subordonate, acestea, realizării idealului național, acela al unității naționale, al neatârării naționale, și așa mai departe. Dealtminteri, toată cultura noastră din secolul XIX și primul deceniu al secolului al XX-lea, este subordonată acestui deziderat. Dezideratul național constituie un serios imbold pentru dezvoltarea activităților culturale de toate genurile, de la muzică la literatură, iar activitățile culturale sunt puse aproape în totalitate în slujba acestui deziderat național. Aceasta este realitatea, spuneam, la mijlocul secolului al XIX-lea, cu mișcările de redeșteptare națională, cu societățile culturale, unele dintre ele secrete, conspirative, cum este și o primă Societate Filarmonică, constituită în 1838, iată un pilon în construcția, în edificarea viitoarei Operei Române. Toată creația, eu nu pot să fac acum un enunț, cu siguranță aș săvârși anumite greșeli care mi-ar fi taxate de prestigiosii noștri oaspeți, mari cunoscători ai istoriei muzicii, deci nu-mi permit să intru în acest domeniu, toate creațiile muzicale ale perioadei respective, sau majoritatea sunt inspirate din problematica națională, din problematica românească. Dacă trupele de care eu făceam vorbire la început, cărora li se adaugă trupe franțuzești și italiene, care vin și organizează spectacole de muzică, de balet, de teatru liric în marile orașe ale Principatelor Române, așa cum erau ele prăfuite, cu mahalale etc., etc, Bucureștiul nu era încă micul Paris, el se va numi micul Paris abia după 1880, după ce câștigăm independența în celebra belle époque pe care o cunoaște și societatea românească la sfârșitul secolului al XIX-lea și primul deceniu al secolului al XX-lea, cu mari personalități muzicale, cu mari personalități culturale.

Urmează perioada, să-i spunem, a certitudinilor și a constituirii instituțiilor de toate facturile culturale. Avem mai întâi societatea „Astra” de la Sibiu, înființată, fondată în 1861, avem după aceea extraordinara societate filosofică, culturală, politică „Junimea”, înființată doi ani mai târziu în 1863 la Iași, urmează societatea „Atheneul Român”, 1865, peste alți doi ani, la București, avem „Societatea literară” în 1866, devenită în 1867 „Societatea Academică”, iar peste patru ani „Academia Română”, ale cărei scopuri, încerc să citez din memorie, erau: cultivarea limbii, a culturii, a istoriei naționale, dezvoltarea științelor și a artelor frumoase, artele frumoase sau între artele frumoase, un rol, un loc esențial revenind muzicii și culturii muzicale, domeniu care în toată perioada Evului mediu, iarăși sper să nu intru în conflict cu distinșii noștri oaspeți de astăzi, a fost practic o știință, una dintre cele mai importante științe care s-au studiat în școlile medievale până dincolo de Renaștere, dacă eu mi-aduc bine aminte, în 1868, iată, deci, plecând de la Academie, se înființează „Societatea Filarmonică Română”, dezvoltând-o, completând-o, instituționalizând-o pe cea pe care o aminteam, cu aproape 60 de ani în urmă. Toate aceste societăți au scopul, și Societatea Filarmonică Română are menirea esențială, de a promova în totalitate creațiile muzicale autohtone, dar și europene în egală măsură.

Urmează momentele foarte importante din istoria noastră, cu instituirea monarhiei constituționale, stabilizarea, stabilitatea politică, independența, și acea epocă pe care o numeam epoca frumoasă în care Bucureștiul este micul Paris, când

România este Belgia Orientului, și instituționalizarea „de facto” și „de jure” în 1885 a Operei Române din București, moment pe care îl patronează, îl celebrează, o sută de ani mai târziu în calitatea lui de director al Operei Române, profesorul universitar Petre Brâncuși, omul datorită memoriei căruia ne întâlnim, iată, cu personalități extraordinare în fiecare an la Târgu-Jiu.

Momentele de mare afirmare, de certitudine le-am numit eu, pentru Opera Română, din București, sunt cele din perioada interbelică, când muzica cultă românească este fără îndoială primită și apreciată în muzica europeană a vremii. Urmează și perioade mai delicate, perioade mai dificile la care s-au referit, pe care le-au analizat cu deosebită competență și cu mare suflet doamnele și domnul care au conferențiat înaintea mea și cărora le mulțumesc. Vreau să-i mulțumesc încă o dată domnului profesor Cristian Brâncuși pentru ce face, pentru că ne adună, pentru că ne cunoaștem, și sigur că nu pot să nu spun că domnul inginer Pânișoară este iarăși și în această întâmplare, subliniez întâmplare culturală, un liant extraordinar, ca și primarul municipiului și directorul de imagine al primăriei, încă o dată sărut mâna doamnelor pentru că ați fost aici, vă mulțumesc domnilor, și pentru că suntem la marea sărbătoare creștinească a Rusaliilor, cred că e bine să ne rugăm lui Dumnezeu să ne țină întregi la minte și la trup, și să ne vedem de fiecare dată cu asemenea prilejuri. Vă mulțumesc foarte mult. (aplauze...)

M: Și noi vă mulțumim domnule profesor. Urmează o comunicare despre management. Deși managementul este o știință nouă, gândindu-ne și la data intrării la noi în țară, cu legi proprii, este o artă, profesorul Dumitru Dănaș vorbind despre vocația managerială a lui Petre Brâncuși. Deși nu cunosc comunicarea dânsului, mă gândesc că vorbind despre o vocație managerială, vorbim despre calitatea de vizionar a lui Petre Brâncuși. Profesorul Dumitru Dănaș: **„Managementul cultural, vocația profesorului universitar doctor Petre Brâncuși, directorul Operei Române din București”**. Dumitru Dănaș ...(aplauze...)

O personalitate, în viziunea mea, este, într-un fel, un palimpsest. Adică: „un pergament de pe care a fost răzuită scrierea inițială pentru a fi scris din nou și pe care se mai văd încă urmele vechii scrieri”. (Am citat din DEX). Acesta fiind statutul ontogenic al omului trăitor-creator în spațiul inalienabil al unei culturi autentice.

M-a captivat istoria palimpsestelor. Nu demult am urmărit la televizor enigmatică dramă a palimpsestului arhimedic. De zeci de ani, cercetători pasionați se străduiesc să decripteze textul marelui matematician al lumii, să-i descifreze diagramele de sub pojghița adausurilor. Dar o personalitate proteică, manifestată într-un câmp axiologic, nu este nici simplu pergament, nici un oarecare text pentru a i se decela engramele EU-lui afirmat în orizontul unei paradigme creatoare de valori. În fișa ontologic-culturală a unei deveniri nu este nevoie de una întocmită, periodic și scrupulos, de vreun serviciu de cadre. Ea este un organon astral-axiologic. Ceea ce este și cazul Petre Brâncuși. Pentru că, să nu se uite că treptele pe care ilustrul muzicolog le-a urcat pe traseul unui segment de istorie de aproape trei decenii, între acestea aflându-se și cele ale unor înalte demnități în stat, s-au datorat unei structuri umane, profesionale, morale, intelectuale și manageriale deosebite. Subiectul acestei deveniri în timpul și spațiul politic, ideologic, cultural postbelic a fost la bază învățător apoi, absolvind Conservatorul - unul din arzătoarele sale idealuri - a fost, pe rând: redactor muzical la revistele „Contemporanul”, „Cultura poporului”, „Îndrumătorul cultural” și, de asemenea, la Editura Didactică și Pedagogică, aceasta însemnând inițiere în „misterele” cultural-pedagogice ale artei muzicale; profesor la catedra de istoria muzicii și rector al Conservatorului „Ciprian Porumbescu”; director

la Direcția muzicală a Radiodifuziunii Române; președinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România și, în ultima vreme, director al Operei Române din București. Un teren în care distinsul om de cultură și-a lăsat amprentele de „homo faber și edificiens” într-un cosmos dominant valoric, urmele talentului său de pe partituri muzicale, investigații științifice, lucrări de istoriografie în domeniul muzical, travaliul redacțional, randamentul social-cultural al acestora și, nu în ultimul rând, construcțiile organizațional-pedagogice, proiectele și programele în plan instituțional fiind dovezi peremptorii.

Identificarea, culegerea și ordonarea acestor „urme” (semne) într-o gramatică energetică nu sunt operații ale unui act la fel de complex ca orice demers științific. În reconstituirea integrală a profilului unei personalități, semiotica managerială - dacă aceasta a acționat în calitate de conducător (administrator, organizator, gestionar de situații etc.) într-una sau mai multe instituții - trebuie să-și aducă o relevantă contribuție. Acesta este și motivul pentru care, identificând și morfologizând vocația managerială a prof. univ. dr. Petre Brâncuși în spațiul culturii muzicale românești, se poate ajunge la textul original de pe pergamentul autoconstruirii intru personalitate a omului total - Petre Brâncuși. Iar în cazul muzicologului - era cuvântul care-i plăcea cel mai mult, tocmai această dimensiune generează admirație și chiar motivată uimire. Asta întrucât, rareori un om de talent - poate chiar genial - învederează, automat, și calități de excepție în sectoare organizatoric-administrative, de planificare, control și de cadre într-un domeniu guvernat, deopotrivă, și de exigențe profesionale, și de cerințe politico-ideologice, extraprofesionale. Or, referințele recoltate din volumele simpozioanelor de până acum scot în relief plămada prometeică a managerului Petre Brâncuși. Evoluția sa pe scara funcțiilor de stat în sectoarele menționate a avut loc în etape istorice marcate de conflicte politice, uneori dramatice pentru creația artistică din viața culturală a României. Este suficient să reamintim bătaia curentului „junimist” din muzica națională împotriva jdanovismului și, pe parcurs, a altor curente exclusiviste și dogmatice, potrivnice spiritului modern și unei creații libere, neîncorsetate de dogme ideologice, front în care „combatant” a fost și Petre Brâncuși.

Despre acest episod al „obsedatului deceniu” din viața muzicală românească ne vorbește, temperamental și la obiect, muzicologul Doru Popovici, fost coleg - nu doar de epocă - și cu Petre Brâncuși „...după 1964, Petre Brâncuși a susținut tezele esteticii înaintate. Ba, mai mult, în calitate de întâistătător în Societatea de Radiodifuziune, el a ordonat - acesta-i cuvântul - ca în emisiunile respective să fie prezentați toți «compozitorii interziși» în frunte cu Stravinski, Schönberg, Berg, Webern, Messiaen, Boulez, Nono, Stockhausen, Xenakis și a reconsiderat avangarda muzicală din «Cenaclul Mihail Andricu»”... Și: „în calitate de întâistătător al conservatorului bucureștean, Petre Brâncuși a promovat mulți muzicieni, de o incontestabilă valoare, apoi, la Opera Română și, mai ales de necontestat în ceea ce privește acel enescian «mers spre mai bine al lumii EUTERPEI, pe fond românesc»”. Iată, între altele ce afirma regretatul Iosif Sava: „În activitatea radiofonică a pus ordine și a încurajat cu solitudine oameni de talent și de probitate profesională. În timpul directoratului său în organismele muzicale ale Radioului au dobândit forma care le-a permis să desfășoare o activitate multilaterală și la maximă eficiență educativă”. La rândul său, doamna Elena Mimi Horos Bădulescu subliniază tranșant: „Petre Brâncuși nu a fost directorul cocoțat în turn de cristal, fulgerând ordine ... Nu! A fost un părinte ce și-a iubit redactorii ... , i-a ajutat să se confrunte cu problemele, să le depășească, să le rezolve...”. Această frumoasă și adecvată metaforă „ne-fulgerătoare de ordine” îl scoate pe drept pe Director din categoria șefilor autoritari și abuzivi, înscriindu-l în greaua muncă de mentor, de formator, de conducător uman, ceea ce înseamnă și un imens și nevăzut consum de

energie și de suflet pentru a fi un om între oameni. Carmen Petra Basacopol, fără a fi o encomiastă, creionează ferm: „Petre Brâncuși a fost o personalitate deosebită în universul culturii românești..., prin abnegația și sârguința cu care a contribuit la edificarea muzicii. În acest sens, a creat secția didactică, secția care nu a existat până atunci și care s-a dovedit necesară, cu rezultatele excepționale...” Câtă vreme a fost rector (zece ani) al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” într-o perioadă grea pentru învățământul muzical - ține să amintească fostul profesor Constantin Romașcanu - „Petre Brâncuși era întreprinzător, energic, bine pregătit și organizat, statornic în convingerile și hotărârile sale, demn și curajos față de ordinele primite pe care, înainte de a le aplica, le trecea, riguros, prin filtrul gândirii personale...” „...a fost omul cinstei, datoriei, ordinii și disciplinei și al spiritului de echipă în activitate”. Și muzicologul Gheorghe Firca, operând pe o grilă a calităților umane ale unui manager, consemnează: „cu oricâtă notorietate voia să-l investească partidul, poziția sa între colegi rămâne de PRIMUS INTER PARES și nu una de administrator cu puteri discreționare”. Vorbind, în continuare, despre președintele Petre Brâncuși, afirmă: „...a mizat întotdeauna nu numai pe conjunctura favorabilă, ci și pe condiția punerii omului potrivit la locul potrivit și, desigur, de aici, a coagulării energiilor în vederea ajungerii la acel bun rezultat, care să ofere satisfacții obștii în întregul ei”. Cristea Zalu, pianist, compozitor și profesor, găsindu-l în memoria valorilor pe fostul său profesor și rector, menționează expres că „Petre Brâncuși a devenit rector al acestei instituții datorită meritelor sale profesionale și de BUN MANAGER”.

Pascal Benteoiu, amintind calitățile profesionale și de caracter ale lui Petre Brâncuși, acestea fiind pasiunea pentru muzică și muzicologie și modul ponderat și înțelept de a percepe și soluționa problemele în activitatea managerială, l-au surprins „moderația, abilitatea cu care căuta să conducă corabia fragilă a Uniunii Compozitorilor”. Numit, în anul și luna seismului (1977), în fruntea acestei instituții, concomitent cu un „seism” intern, încă de la prima convocare a Comitetului de conducere a Uniunii - afirmă G-ral (r) Emilian Ursu - „președintele nou ales este preocupat de latura organizatorică, luând măsuri practice în domeniu, între care figura și înființarea secției de muzică didactică pentru copii, a cinaclului de creație pentru muzicile militare, perfecționarea planului editorial muzical pentru toate genurile, precum și completarea registrului creației românești, în vederea actualizării lui”. Maestrul Theodor Grigoriu aduce în memorie rolul de îndrumător și manager al lui Petre Brâncuși în viața Teatrului de Operă și Balet din Capitală, unde, la sugestia directorului vizionar și a celui îndrăgostit de arta muzicală, a înființat cinaclul tinerilor compozitori, „prima dintre aceste activități ducând - afirmă acesta - la înviorarea creației de operă și balet, a montării lor, ca și la stimularea creației tinerilor prin promovarea lor în concerte și înregistrări, fapt admirat în multe țări occidentale”.

Prof. univ. dr. Petre Brâncuși s-a identificat cu actul managerial în aceeași măsură în care era trup și suflet legat de muzică, registrul în care s-au manifestat ideile, sugestiile, acțiunile concrete fiind de-a dreptul polifonic, iar activitatea teoretică și practică a muzicologului și managerului Petre Brâncuși a fost subsumată unei viziuni arhitectural - muzicale, însuși actul decizional fiind o componentă esențial - dirijorală în câmp managerial. Asta tocmai întrucât un pedagog, un gânditor, un critic și istoric - acesta fiind prof. univ. dr. Petre Brâncuși - esențialmente legat de ideea unei vieți muzicale elevate și pe deplin afirmate, nu vedea acțiunea socială decât marcată de eficiență. Și în directoratul de la Opera Română muzicologul Petre Brâncuși s-a ghidat după principiul tatarkievician al „lucrului bine făcut”. În anul 1986, într-un frumos septembrie, avea loc cea de-a 102-a

stagione lirică din Capitală. Din revista „Flacăra” nr. 37, am reținut liniile directoare ale activității primei scene lirice a țării, scoase „la rampă” de directorul acestei scene, respectiv, de dl. Petre Brâncuși. La loc de frunte figurau: preocuparea permanentă pentru înnoirea și completarea repertoriului, „cu precădere a celui provenit din creația națională”. „Pe lângă atenția permanentă pe care o acordăm capodoperei enesciene Oedip - afirma directorul - pregătind o nouă distribuție care se va produce anul viitor, ne aflăm în pline repetiții cu valoroasa operă a lui Gh. Dumitrescu, «Ion Vodă cel Cumplit», dramă muzicală cu profunde semnificații istorice, pregătim o seară de balet din creațiile lui Mihail Jora, acest maestru al Artei coregrafice, care a dăruit teatrului liric valori perene s.a., sezonul precizat având să se illustreze prin montarea creației verdiene, «NABUCO», ce nu a mai fost montată în acel timp pe scena Operei Române”. Din interviul acordat de directorul prestigioasei instituții revistei „Flacăra”, rezultă amplitudinea programului Operei și, desigur, pecetea managerului Petre Brâncuși. Era vorba de promovarea pe scenă a creației originale românești, de distribuirea celor mai talentați artiști din toate generațiile, de concerte-spectacol pe platformele industriale, de spectacole-portret, de festivaluri ale tinerilor balerini, de „Balul Operei”, de spectacole pentru publicul tânăr, de inițierea, pentru prima oară, a ciclurilor de spectacole în abonamente trimestriale pentru copii și școli.

Onorant auditoriu, am încercat, aici, evident schematic și, desigur, reduționist, să reproduc – sărăcind palimpsestul Petre Brâncuși - câteva aspecte din manageriatul profesorului, criticului stimat și, nu în ultimul rând, istoricului de artă muzicală, al compozitorului, dirijorului, și directorului al mai multor instituții ale vieții muzicale românești. **E greu să reușești să illustrezi această latură-vocație a personalității marelui muzicolog.** Un lucru este, însă, cert: domeniile în care Petre Brâncuși a fost investit cu răspundere națională s-au finalizat cu rezultate cu ecou în istoria culturii românești. A fost un drum lung și greu, parcurs cu răbdare, înțelepciune și mare efort printre multe Schyle și Caribde politice, sociale, economice, ideologice. Pentru Petre Brâncuși, kilometrajul creator și managerial s-a oprit la borna 66. Dublul vieții lui Hristos! (aplauze...)

Onorat Auditoriu,

În memoria prof. univ. dr. Petre Brâncuși, pe care l-am cunoscut, respectat și admirat, dați-mi voie să citesc două mici poeme:

Mitogramă

Ca să ajungă în Ithaka -
Un fel de imperiu al Libertății -
Ulise a trebuit să-și asume
ODISEEA ...
Vai,
Ce cămătar odios
NECESITATEA!

Sinele în miez de secundă

Cum să rupi din Cer
o bucată?
Cum să faci dintr-o Stea
o agată?

Sinele în miez de secundă
Arzând,
cum să faci din el
Lacrimă?

De ce să nu faci din el
Gând?

(aplauze...)

Doamna ing. Elena Andriescu:

Îmi permiteți să spun și eu câteva cuvinte. Am venit la acest simpozion și nu pot să trec cu vederea când îmi aduc aminte de sculptorul Brâncuși, acest sculptor..., când era tăticul meu la Târgu-Jiu - că era din Iașul Moldovei, era ieșean - și fost elev al profesorului Nicolae Iorga și colaborator al lui, el spunea: Andriescule, hai să vedem cum ai face scaunele acolo? Hai cu mine, hai cu mine! Avea foarte multă simpatie și idealuri față de tăticul meu. Și-ncă o problemă ... fiindcă a amintit doamna de baritonul Lupescu, mama soțului meu și cu tatăl baritonului Lupescu erau frați, deci soțul meu era nepotul baritonului Lupescu. Și soțul meu spunea: „Niciodată n-am uitat, era dintr-o comună din Galați, dar dânsul a vorbit de Galați, hai, ai învățat destul, ai muncit destul, te-ai dus la fabrică, te-ai chinuit, hai să mergem la operă, să-mi aduc aminte de nepotul meu Lupescu. Hai să mergem”. Și vă doresc multă sănătate și mult succes în activitatea dumneavoastră. Numai bine vă doresc, (aplauze...)

M: Mulțumim mult și acestei intervenții adevărate și plină de viață. Dăm în continuare cuvântul domnului profesor universitar doctor Grigore Drondoe, care va prezenta comunicarea cu titlul:

„Contemporaneitatea catharhică a activității profesorului universitar doctor Petre Brâncuși, directorul Operei Române din București”. (aplauze...)

Motto:

„Muzica vindecă sufletele sfârșite și ușurează suferințele cărora le dă naștere spiritul”

M. de Cervantes

Grigore Drondoe: Printre atât de numeroasele și fecundele contribuții ale cărturarului, muzicologului și compozitorului Petre Brâncuși la dăltuirea personalității umane se cuvine a considera și concepția sa privitoare la efectul catharhic al muzicii. Motto-ul, de mine caligrafiat și de Cervantes gândit, a reprezentat crezul profesional, estetic și axiologic al compozitorului, muzicologului și directorului Operei Române din București - Petre Brâncuși. Fiecare segment al activității teoretice și practice desfășurate de acest strălucit și plural cărturar este dovada peremptorie că pentru Domnia - Sa muzica a fost, este și rămâne un adjuvant de netăgăduit în sculptarea și purificarea axiologică a sufletului omului. Ca și G. Călinescu, cărturarul Petre Brâncuși era convins că: „Muzica stârnește în noi nu instinctele, ci gândurile în forma inefabilă, de unde aerul contemplativ al ascultătorului; ea e o artă echivalentă în adâncime cu filosofia, din planul discursiv”.

Petre Brâncuși era posedat de incomensurabila convingere că omul se poate purifica axiologic cântându-și dorul, durerile și mulțumirile, istoria și eroii, lacrimile, iubirea și ura.

Ca director al Operei Române din București, una dintre cele mai prestigioase din lume, Petre Brâncuși a inoculat convingerea că muzica, armonia mângâie viața, redesteaptă cugetarea, liniștește sufletul făcându-l mai bun, mai frumos, mai pios, îi învață pe oameni să plângă ori să se bucure de viață. Potrivit, C. Negruzzi spunea: „Natura voiește ca omul să-și cânte plăcerile și suferințele. Prin cântecele sale, el își zugrăvește gândul, năravurile, faptele, într-un cuvânt toată ființa sa, cântecul este o răsfrângere a sufletului său”. Muzica dezvăluie tainele grandioase ale sufletului, cugetării și acțiunii umane. Muzica este cathartică, spunea Aristotel.

Se știe că genialul din Stagira vorbește doar în două locuri despre Catharsis. O face mai întâi în „Politica” unde se ocupă de efectul catharhic al muzicii și promite că va reveni asupra acestei probleme în „Poetica”, în această enciclopedică lucrare, stagiritul formulează lapidar doar o singură idee privitoare la catharsis, anume în fraza prin care se definește tragedia. Așadar, două succinte fragmente din toată monumentală operă a lui Aristotel au introdus definitiv un concept în teoria artei și în reflecția despre om.

În „Politica”, autorul vorbește despre melodiile care răscolesc sufletul și la auzul cărora oamenii simt un fel de purificare și o ușurare însoțită de plăcere. Din „Politica” gânditorului din Stagira, cărturarul din Gorj a decupat sintagme, propoziții, fraze, pagini în care sunt detaliate idei și opinii, niciodată perisabile, privitoare la locul și rostul muzicii în educarea și sculptarea omului elevat, a omului necesar omului. Petre Brâncuși era convins că opera și baletul „deprind corpul, sufletul sau mintea unui om cu faptele virtuții”. „...Muzica...ne cere nu numai o întrebuintare vrednică de laudă a activității noastre, dar și o întrebuintare nobilă a timpului nostru liber”. (Aristotel; Politica, Ed. Antet, Buc., 1996, p. 159). Petre Brâncuși etala convingerea nobilă că muzica se poate repercuta benefic asupra inimii, sufletului și acțiunii individului, poate cataliza forța demiurgică a acestuia. Aceasta fiindcă muzica ne ajută să ne bucurăm, să urâm potrivit rațiunii, să judecăm sănătos lucrurile și să ne punem plăcerile în relații morale cu altul. În ritmuri și melodii sunt plămădite mânia și duiosia, vitejia și înțelepciunea, binele și frumosul, pioșenia și nevoia ascunsă de purificare a spiritului și gândului. Muzica instruieste și destinde spiritul, ea purifică și vindecă sufletul, ea realizează o vindecare și o purificare morală. Variile moduri muzicale - dorian, frigian, lidian - farmecul muzicii, în general, catalizează milă, groază, purifică sufletul și provoacă blândețe și bucuria de a trăi, cultivă cuviința, noblețea și instruirea.

Petre Brâncuși a radiografiat subtil estetica lui **Imm. Kant și G. W. Fr. Hegel, A. Schopenhauer, B. Croce și G. Lukacs, D. Cuclin și Gh. Achiței**, a dovedit că muzica nu poate fi imorală. Muzica, arta în general, este antropocentrică. Petre Brâncuși a fost un cărturar și un subtil hermeneut. Directorul teatrului de Operă și Balet din București a înțeles și demonstrat că arta muzicală se conjugă organic cu plăcerea estetică și este intim legată de slujirea, prețuirea, **eroizarea** demnității umane. Găsim în paginile elaborate de acest profund exeget opinii perene, după care în opera de artă esteticul nu se subordonează față de etic, ci realizează doar o echilibrare și o osmoză a lor. Această osmoză asigură valoarea antropologică a muzicii. Filantropia sa imanentă face cu putință acțiunea sa **catharhică**, plăcerea înnobilitoare. Cu persuasiunea-i cunoscută, Petre Brâncuși folosește scrisul pentru a defini peremptoriu dimensiunile catharhice ale muzicii. Pentru el, ca și pentru noi, muzica este „arta înnobilării conștiințelor” ori „arta atitudinii”, față de viață și consacrată vieții. Radiografierea percutantă poate fi lesne constatată în următoarea convingere pentru noi formulată de Petre Brâncuși: „Poetica și câmpul metaforei sonore au fost considerabil lărgite în creația lui George Enescu. El a descoperit și valorificat sentimentul dorului și al naturii, al peisajului natal, murmurul frunzei și al izvoarelor. Le-a turnat în forme complexe ale operei vieții sale, Oedip, în Sonata a III-a pentru pian și vioară, în caracter popular românesc, în Impresii din copilărie și Suita

sătească.

Sensurile etice și estetice ale creației muzicale de azi, definite într-un concept larg și fundamentate ideologic, stimulate de climatul fertil și de profunđa stimă pentru talentele autentice au ca suprem scop înnobilitarea morală a ființei umane. În acest context, muzica nu mai poate fi neutră în înfățișarea vieții, creatorul nu se mai poate opri doar la aspectele periferice ale existenței sau la exprimarea unor adevăruri neasimilate. Creația muzicală - ca artă a atitudinii - atunci când este realizată de artiști – tribuni, trezește un puternic interes...și un ecou care poate deveni peren și prefigura viitorul”. (Petre Brâncuși, Scânteia - miercuri, 7 februarie 1973).

Este superfluu să mai insistăm asupra evidenței că directorul Teatrului de Operă și Balet din București - Petre Brâncuși - a folosit cele mai adecvate instrumente și metode pentru a etala noblețea umanistă a muzicii aici cultivate. Petre Brâncuși s-a aplecat cu acribie asupra repertoriului, aducându-i în prim plan pe Verdi și Puccini, pe Rossini și Donizetti, pe Ceaikovski și Glinka, Nabucco, Rigoletto, Trubadurul, Traviata, Aida, Boema, Tosca, Turandot, Bărbierul din Sevilla, Lucia de Lammermoor, Don Pasquale, Evgheni Oneghin, Dama de pică, Lacul Lebedelor, Spărgătorul de nuci, Frumoasa din Pădurea adormită, reprezintă doar o parte din valorile muzicii de operă și balet universale ce au înnobilit sufletul și mintea, binele și frumosul omului în vremea manageriatului profesorului universitar Petre Brâncuși. În Informația Bucureștiului din 13. 09. 1982 acest muzicolog cu incomensurabile disponibilități axiologice schițează „liniile de forță”, tematico - repertoriale ale Operei Române din București. Atunci, persuasiv, el rostea că viabilitatea spectacolului de operă și balet este de netăgăduit. „O dovedește succesul de care se bucură pe toate meridianele creația clasică sau contemporană, reflectând dorința unui public, din ce în ce mai statornic în a se găsi în acordurile răscolitoare ale mării muzici. Pe lângă repertoriul tradițional, ce se va îmbogăți cu «Carmen» de Bizet, «Boema» de Puccini, «Bal mascat» de Verdi, «Șeherezada» de Rimski-Korsakov, vom monta lucrările «Orfeu» de Gheorghe Dumitrescu, «Orestia II» de Aurel Stroe, «Crăiasa zăpezii» de Liana Alexandra, «Demoazela Măriuța» de Mihail Jora”. Subliniindu-și crezul catharhic - axiologic, muzicianul pe care cu emoție îl hermeneutizăm, pune în evidență valoarea operei „Ion Vodă” de Gheorghe Dumitrescu, ca și a baletului „Iancu Jianu” de Mircea Chiriac.

Petre Brâncuși a fost un profund umanist de nuanță renașcentistă și iluministă, el dovedește că valorile vin de la OM și se repercutează asupra omului. „Omul este propriul său Prometeu”. (J. Michelet)

Urmărind enunțurile lui Petre Brâncuși înțelegem ușor că spațiul nostru social și existențial, lumea propriu-zisă a omului de azi, sunt redimensionate pe plan muzical, benefic ori malefic. Arta joacă un rol imens în societate, în viața și experiența umană. Petre Brâncuși, cu dreptate, sublinia: „Ținând seama de rolul imens al artei în societate, în viața și experiența umană (nici în spațiul cosmic omul nu se poate lipsi de binefacerile muzicii), de metamorfozele petrecute în tipologia genurilor muzicale, de tabloul viguros al vieții muzicale actuale, de imensul potențial interpretativ - dirijori, soliști, instrumentiști, coriști, regizori, dansatori și balerini - a cărui ținută impune respect pe toate meridianele globului, nu ne mai sunt îngăduite comoditatea, sărăcirea tipurilor de manifestări, susținerea unor concerte și spectacole cenușii, uscate, fără expresie și culoare”. (Petre Brâncuși, Scânteia, vineri, 29 august, 1980). Acest profund critic repudiază ceea ce este tern, vetust și paseist, pornografic și agramat în artă, solicitând concerte, spectacole de operă și balet capabile să răscolească problemele timpului în care trăim. Să evităm ceea ce este static și șablonard în viața muzicală, promovând valorile contemporane românești și universale. „Câte mari scene ale teatrului muzical s-ar mândri cu reprezentarea unor titluri ca: *Orfeu*, *Meșterul Manole* și *Vlad Țepeș* de

Gheorghe Dumitrescu, *Hamlet și Jertfirea Ifigeniei* de Pascal Bentoiu, *Iona* de Anatol Vieru, *Orestia II* de Aurel Stroe, opera pentru copii *Cartea cu Apolodor* de Ștefan Niculescu, opera - balet *Regăsirea lui Ulisse* de Liviu Glodeanu, *Trepte ale istoriei* de Mihai Moldovan, baletul *Miorița* de Petra Carmen Basacopol. Este de observat că și lucrări care se înscrieseră în repertoriul curent, ca *Decebal* și *Răscoala* de Gheorghe Dumitrescu, *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu, *Năpasta* de Sabin Drăgoi, baleturile *La piață*, *Când strugurii se coc* și *Întoarcerea din adâncuri* de Mihail Jora, precum și opere de Doru Popovici, Tudor Jarda, Teodor Bratu etc. apar prea rar pe afișele teatrelor noastre muzicale." (Ibidem).

Exegeza lui Petre Brâncuși este profundă și se întemeiază pe convingerea că vocația artei este purificarea sufletească, plăcerea de a descoperi frumosul și binele, cu splendorile care însoțesc aceste valori. Eseistul Petre Brâncuși sublinia cu detașare axiologică opinia că muzica trebuie să-și asume imperativul înnobilării morale a behaviorismului ființei umane.

În conexiune organică cu calitatea repertoriului, a lucrărilor prezentate, directorul Teatrului de Operă și Balet din București - muzicologul și compozitorul Petre Brâncuși a promovat artiști, care prin evoluția lor în țară și străinătate, au făcut dovada unor superbe calități artistice. Afișele erau irizate de numele unor artiști intrați în galeria spiritelor nobile: Eugenia Moldoveanu, Maria Slătinaru, Silvia Voinea, Lucia Țibuleac, Nicolae Herlea, Ludovic Spiess, Ionel Voineag, Nicolae Florei, Elena Cernei, Mioara Cortez - David, David Ohanesian, Vasile Martinoiu, Pompei Hărășteanu etc. Au fost folosiți artiști valoroși din Cluj-Napoca, Brașov, Iași, balerini Elena Dacian, Ileana Iliescu, Magdalena Popa, Sergiu Ștefănschi, Alexa Mezinescu, Aglaia Gheorghe, Simona Noja, Ion Tugearu, Adrian Gheorghiu etc. Vocația Europeană a instituției conduse mulți ani de maestrul Petre Brâncuși - membru al Consiliului de conducere a Societății Internaționale a Teatrelor Lirice - se obiectiva prin repertoriu, dar și prin invitarea unor artiști de renume din fosta U.R.S.S., Bulgaria, Ungaria, Cehoslovacia, Germania etc.

Acest cărturar de mare anvergură s-a impus în viața muzicală românească și europeană ca un fin și profund cunoscător al culturii Renașterii și Iluminismului german și francez, al marilor muzicieni și esteticieni. Trimiterile la Shakespeare și Goethe, Diderot ori Clement Marot, Bártok, Bernard Shaw, Romain Rolland sunt explicite, ori implicite, comprehensive.

Ca și A. Schopenhauer, profesorul și muzicologul Petre Brâncuși a cultivat arta sonoră ce are o influență directă asupra voinței, asupra sentimentelor, pasiunilor și afectelor, intensificându-le ori modificându-le esența. Muzica este cea mai răscolitoare dintre toate artele, ea ne dezvăluie miezul intim al faptelor și al fenomenelor. Nimerit, A Schopenhauer scria: „...pentru muzică nu există decât pasiuni, imboldurile primordiale ale voinței și ea are în vedere, ca și Dumnezeu, numai inimile oamenilor. Ea nu se confundă cu subiectul și din această pricină, chiar atunci când acompaniază farsele cele mai ridicole și deșănțate ale operelor comice, muzica își păstrează în esență frumusețea, puritatea și elevația ei; contopirea cu faptele prezentate pe scenă nu pot coborî muzica de la înălțimea ei, care e străină - cu adevărat - de tot ce e ridicol. În felul acesta, muzica face să planeze deasupra farsei vieții omenești și mizeriilor ei nesfârșite, semnificația adâncă și gravă a existenței noastre și ea nu renunță nici un moment la această funcție a ei." (A. Schopenhauer, Studii de estetică, Ed. Științifică, Buc., 1974, p. 140).

Forța catharhică a muzicii poate fi etalată prin modul în care acționează asupra spiritului nostru, prin decodificarea antinomiei dintre rațional și irațional, frumos și urât. Repetându-l pe poetul spaniol P. Calderon de la Barca, caligrafiez că:

„Muzica a fost mereu
Magnetul duhului meu”.

Aceasta pentru că muzica nu produce niciodată o suferință reală, o angoasă. Ea ne purifică, ea ne ridică la treapta cea mai de sus pe scara ființării, ea ne dă iluzia satisfacerii

depline a dorințelor noastre.

Petre Brâncuși a pledat și cultivat muzica adânc împlântată în ființa lucrurilor și a omului, în vigoarea lui spirituală.

Muzica ne face impresia că ne vorbește despre alte lumi, mai bune și mai frumoase ca a noastră, măgulindu-ne voința de a trăi. Muzica ne redă plastic succesele voinței, satisfacția, speranța și mulțumirea ei finală! (aplauze...)

M: În artă fiecare este fiul cuiva și domnul Cristian Brâncuși, profesor universitar doctor este fiul tatălui său Se spunea despre Leopold Mozart și Wolfgang Amadeus ... Din CV-ul dânsului foarte dens și foarte presărat cu momente de maximă importanță, aș dori să punctez câteva nume care alături de figura ilustrului său părinte au contribuit la perfecționarea și la cizelarea artistică a domnului Cristian Brâncuși: specializare la Viena la Academia de Muzică și Arte Frumoase cu profesorul Karl Österreich, perfecționare în măiestrie dirijorală cu Igor Markevitch, Witold Rowicky și cu Sergiu Celibidache. În 2003, doctorat în muzicologie, ...dirijor al filarmonicii „Paul Constantinescu” din Ploiești, dirijor al Orchestrei de Cameră Radio, profesor asociat la Universitatea Națională de Muzică din București, catedra dirijat de orchestră. Din 1996, conducător de masterat, și lista continuă. Figura dumneavoastră rămâne o figură în viața culturală a Gorjului și-n viața culturală națională. Comunicarea pe care ne-o prezintă astăzi poartă numele:

„Petre Brâncuși, șapte ani din viață dăruieți Operei Române din București.”
(aplauze)

Cristian Brâncuși: Onorată asistență,

Expunerea de față se bazează pe amintirile mele, precum și pe date din arhivele personale puse la dispoziție cu deosebită amabilitate de dna Silvia Voinea, dna Anca Florea și maestrul Constantin Petrovici.... Retrăiesc vestea numirii tatălui meu ca manager general, director al principalei scene lirice a țării. Se știa că instituția funcționa în regim de avarie, discuții, nemulțumiri de tot felul, spectacole, unele la cote valorice foarte joase. Mă gândeam că, iarăși, Petre Brâncuși era trimis pe un câmp de luptă deosebit de dificil, opera fiind cunoscută ca o instituție devoratoare de directori, multe nume sonore înregistrând eșecuri răsunătoare în postura respectivă. Era nevoie de ordine, iar colectivul artistic să stea cu fruntea sus în fața spectatorilor. Grija mea provenea din mai multe direcții. Sănătatea, dese vizite la doctor, analize, medicamente etc., și, mai ales, faptul că tata nu provenea din lumea operei, dominată de sensibilități aparte, de veleități exprimate mai mult sau mai puțin deschis. La vremea respectivă era încă Președintele Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, funcție de care a fost scutit aproape imediat după ce a acceptat postul la Operă. Cu foarte mare satisfacție am constatat că perioada de adaptare a fost foarte scurtă. Se mișca în ambianța teatrului cu multă dezinvoltură. Ca și la Radio, Conservator sau Uniunea Compozitorilor și-a preluat rolul din mers, și-a ales colaboratori de nădejde și de mare autoritate profesională, a pus ca șefi de departamente oamenii cei mai potriviți ai momentului. Criteriile sale de bază pentru selectarea celor apropiați în muncă rămăneau neclintite: cinstea, corectitudinea, devotamentul față de instituție, nivelul artistic ori al pregătirii în domeniu, capacitatea de a rezista presiunilor și dificultăților de tot felul. În scurtă vreme, printr-un climat de muncă intensă desfășurată în liniște și respect față de valorile adevărate, Opera Română din București a căpătat o alură de mare scenă lirică. S-au întărit toate compartimentele artistice: instrumentiști, balerini, coriști. Tot ce era mai valoros în țară, soliștii de renume, dornici să evolueze pe prima scenă lirică, au fost aduși în București, fie în calitate de colaboratori, fie angajați, iar aceasta s-a realizat asigurându-li-se salariile adecvate și locuințe. Zecile de titluri din repertoriul universal și românesc de operă și balet, în care evoluau toate generațiile de soliști, șapte-opt premiere ori reluări pe an, colaborarea cu regizori de teatru de talia lui Alexandru Tocilescu, spectacolele cu mari personalități ale

scenei lirice și invitații lor - și menționez câteva nume: Ionel Pantea, Dan Iordăchescu, Constantin Gabor, Nicolae Herlea, Ileana Iliescu, Iulia Buciuceanu, Silvia Voinea etc., schimburile cu soliști și dirijori din alte țări, portretele interpretative, studioul de balet contemporan, de dansuri spaniole, de audiții comentate, concertele simfonice, recitalurile, baletele pe muzica unor compozitori celebri - Bach, Mozart, Chopin, Schubert, Brahms, Berlioz ș.a., corul de copii „Voces primavera”, condus de dirijorul Claudiu Negulescu, cor adus special în operă pentru a susține spectacolele dedicate celor mici, precum „Povestea micului Pan” de Laurențiu Profeta, „Micul coșar” de Benjamin Britten, „Inimă de copil” de Carmen Petra Basacopol, organizarea primelor ediții ale „Balului Operei” sunt numai câteva dintre punctele de sprijin ale activității din perioada respectivă, în ansamblul preocupărilor direcției Operei din București. Creația românească a deținut un rol privilegiat. Între realizările de seamă se cuvine menționată concepția despre activitatea artistică, ceea ce - în opinia subsemnatului - demonstrează respectul deopotrivă față de interpret și față de public. În luna iunie se știa în amănunt fiecare spectacol din stagiunea următoare, cu distribuțiile de rigoare, rezervele aferente etc. Astfel, fiecare solist își avea asigurată norma, își cunoștea toate obligațiile de serviciu, și-și putea programa plecările peste hotare sau colaborările cu alte teatre lirice. Impunerea planificării stagiunii lirice pe un an de zile și respectarea programului în proporție de 99% reprezintă cheia de boltă a activității lui Petre Brâncuși în fruntea Operei Române din București. În luna septembrie, înainte de deschiderea stagiunii, Directorul general al instituției anunța în presă principalele obiective ale activității colectivului pe care îl conducea. În tramvaie, autobuze, garniturile de metrou se aflau lipiți fluturași cu repertoriul lunar. Îmi amintesc de discuțiile dese pe care le aveam - căuta soluții pentru îmbunătățirea sonorității în sală, dorea refacerea configurației spațiului destinat orchestrei, a impus pentru o perioadă de vreme înregistrarea audio și video a tuturor spectacolelor cu scopul de a lăsa o mărturie vie posterității despre activitatea din Operă. Nici un amănunt nu a fost neglijat! Ceea ce se cunoaște mai puțin este starea sănătății sale. În iarna anului 1984 a făcut infarct. Cu această ocazie s-a descoperit că era al doilea. Pe primul nu l-a știut, bănuim că se petrecuse în primăvara anului 1982. Cu o voință ieșită din comun - eu aș numi-o chiar spirit de sacrificiu - s-a întors la lucru întrucât era total devotat instituției pe care o conducea. Puțini din jurul său știau adevărul. Puterea de muncă i-a rămas neschimbată! Lipsa din teatru doar 2-3 ore, la prânz între repetițiile de dimineață și spectacole. Nu l-am văzut niciodată plictisit, ori depășit de situații. Era în permanență atent și avea o putere deosebită de a sesiza esența întâmplărilor cu care se confrunța. Să nu uităm că în paralel cu eforturile de a prezenta publicului spectacole de înaltă ținută artistică, preocupările imense proveneau din asigurarea salariilor, întrucât din 1984 se trecuse pe autofinanțare. Iată, onorată asistență, doar câteva aspecte relevante din activitatea lui Petre Brâncuși în fruntea primei scene lirice a țării, Opera Română din București, în perioada martie 1982 - martie 1989. Cu speranța că etapa respectivă va fi minuțios cercetată și pusă în lumină, mulțumesc invitaților din București pentru modul exemplar în care au răspuns și s-au implicat în această acțiune, celor ce au luat cuvântul și au vorbit atât de emoționant despre Petre Brâncuși. Exprim încă odată întreaga grațitudine a mea și a familiei Brâncuși factorilor decizionali ai municipiului, personal domnului primar Florin Cărciumaru pentru susținerea acestui simpozion, domnului inginer Titu Pânișoară pentru grija și eforturile deosebite întru evocarea memoriei lui Petre Brâncuși, pentru atenția cu care supraveghează și ordonează toată activitatea legată de această manifestare, de activitatea din tipografie și lansările de carte. Mulțumesc, de asemenea, dlui Constantin Crețan, pentru organizarea ireproșabilă a acestei acțiuni, ca și a celei anterioare. Vă mulțumesc și dumneavoastră pentru atenție. (aplauze...)

M: Nu știu dacă am eu puterea să fac o rugămintă care îmi stă mie în minte încă de la începutul acestui simpozion; aș dori ca acest simpozion Petre Brâncuși să se transforme într-un simpozion general pe teme muzicologice științifice, să se țină la Târgu-Jiu și să

poarte numele maestrului Petre Brâncuși. (aplauze)

Despre vocația de luptători a Gorjenilor aș dori să spun câteva cuvinte, mai ales că viața lui Petre Brâncuși este legată de Opera Națională Română...la începutul secolului, așa cum spusesem și înainte, apare această societate lirică, societatea Lyra, unul dintre fondatorii, inițiatorii săi este George Ștephănescu. Ce legătură are cu ceea ce se vorbește acum aici? Cine era George Ștephănescu? Era nepotul lui Ion Crețescu, originar din Târgu-Jiu, poreclit „ortopan”, adică voinicul, care l-a urmat pe Tudor Vladimirescu în răscoala de la 1821 și a recrutat primul pandur; deci muzica, lupta, și tradiția gorjenească se confirmă.

Aș dori să dau în continuare cuvântul domnului inginer Titu Pânișoară, inima și inițiatorul acestui simpozion, (aplauze)

Titu Pânișoară: Onorată asistență,

Am fost solicitat să vorbesc despre istoria Simpozionului Național prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși, despre acțiunile întreprinse și manifestările ce au avut loc cu privire la punerea în valoare a operei ilustrului nostru conjudețean.

Pentru aceasta trebuie să ne întoarcem în anul 2002 când, după o documentare amănunțită și pe baza faptului că l-am cunoscut încă din anii de școală, am scris și am publicat în paginile ziarului „Gorjeanul” din data de 1 iunie sub genericul „Oameni care nu se uită” un articol cu titlul „Profesorul univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși.” În finalul aceluia articol menționez următoarele (citez): „Considerăm potrivit să supunem atenției autorităților abilitate propunerea ca una din străzile municipiului Târgu-Jiu eventual strada Lainici, (unde la nr. 2 se află casa în care a locuit și creat maestrul), să-i poarte numele și să i se acorde post-mortem titlul de cetățean de onoare, iar Direcția de Cultură să organizeze sistematic manifestări dedicate vieții, activității și operei acestei mari personalități a culturii gorjene și a întregii țări.” (am încheiat citatul). Demersul meu nu s-a oprit doar la publicarea articolului la care m-am referit anterior. Am întocmit un referat despre viața și activitatea muzicologului în care am reluat propunerile din articol, la care am adăugat altele precum: organizarea unui simpozion național despre viața, activitatea și opera lui Petre Brâncuși, o sală de clasă la Liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brăiloiu” să-i poarte numele, iar la Muzeul Județean „Alexandru Ștefulescu”, în Sala Personalităților, să fie amenajat un colț Petre Brâncuși, iar pe zidul casei unde a locuit și trăit de pe strada Lainici nr. 2 să fie instalată o placă comemorativă.

Referatul l-am prezentat la Direcția Județeană de Cultură, directorului de atunci, prof. Ion Sanda, care, în urma discuției pe care am avut-o cu dumnealui, pe baza propunerilor din referat a fost de acord cu acestea și a trimis cu adresă referatul Consiliului Local al Municipiului Târgu-Jiu.

Ulterior, am fost la domnul dr. ing. Florin Cârciușmaru și i-am prezentat propunerile din referat. Dumnealui, manifestând deschidere, receptivitate și aplecare pentru realizarea propunerilor, le-a aprobat și mi-a promis tot sprijinul în materializarea acestora.

Și, într-adevăr, am primit tot sprijinul din partea dumnealui și a Consiliului Local, fapt pentru care și în acest cadru le adresez mulțumirile noastre. Și, în același context, mulțumesc domnului Constantin Crețan pentru implicarea directă în pregătirea și desfășurarea lucrărilor simpozionului. Până în prezent au fost realizate următoarele propuneri cuprinse în referatul din anul 2002:

- s-a instalat o placă comemorativă pe zidul casei din str. Lainici nr. 2, unde a trăit și creat Petre Brâncuși;
- la Muzeul Județean „Alexandru Ștefulescu”, în sala Personalităților s-a înființat un colț Petre Brâncuși;
- o sală de la Liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brăiloiu” îi poartă numele;

- la Colegiul Național „Spiru Haret” o altă sală de clasă îi poartă numele;
- Consiliul Local al Municipiului Târgu-Jiu i-a conferit titlul de „cetățean de onoare post-mortem” al Municipiului Târgu-Jiu;
- au fost organizate cinci ediții (socotind pe cea de astăzi) ale Simpozionului Național prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși, având ca teme:
 - Ediția 1, 1-3 iunie 2003 - „Petre Brâncuși - 75 de ani de la naștere”;
 - Ediția a II-a, 17 iunie 2004 - „Petre Brâncuși și Radiodifuziunea Română”;
 - Ediția a III-a, 5 iunie 2005 - „Petre Brâncuși și Conservatorul «Ciprian Porumbescu» din București”;
 - Ediția a IV-a 4 iunie 2006 „Petre Brâncuși și Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România”;
 - Și, iată, astăzi, 27 mai 2007, Ediția a V-a, „Petre Brâncuși și Opera Română din București”;

Edițiile Simpozionului, inclusiv cea de astăzi sunt importante pentru cinstirea memoriei și valorificarea operei distinsului muzicolog.

Comunicările științifice și alocuțiunile rostite în cadrul celor patru ediții ale simpozionului desfășurate până astăzi, amintirile celor care l-au cunoscut, o serie de lucrări și acțiuni ale lui Petre Brâncuși, precum ciclul de emisiuni radio sub genericul „Poeme eterne ale muzicii” și „Originalitate și elevație”, lucrarea inedită rămasă în manuscris cu titlul „Incursiune în istoria muzicii românești”, partea I, articole scrise de Petre Brâncuși în presa vremii ș.a. au fost adunate în câte o carte, în total 4 cărți care au fost lansate în fața unui public numeros și avizat. Și lucrările actualei ediții vor fi înmănușate într-o carte.

La buna desfășurare a edițiilor simpozionului au contribuit personalități din domeniul muzicii de la centru: prof. univ. dr. Gheorghe Oprea, prof. univ. dr. Lavinia Coman, doamna Laurenția Galiș fostă secretară a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, prof. drd. Elena Rotărescu, prof. Alexandru Pârlea, prof. univ. dr. Cristian Brâncuși, iar de pe plan local prof. dr. Gheorghe Gorun, prof. univ. dr. Grigore Drondoe, prof. Doina Cheznou, lector univ. dr. Lucia Crăciun, interpretul Geo Tudorică, prof. Marin Colțan, prof. Ion Sanda, prof. Viorel Gârbaciu, prof. Nicolae Diaconu, prof. George Manoniu, prof. Alexandra Andrei, jurnalistul Ion Șoldea, care este și coautor al cărților de la edițiile 1- 3. Tuturor le adresăm și în acest cadru cele mai respectuoase mulțumiri.

Mulțumim doamnei prof univ. dr. Silvia Voinea, doamnei Lucia Cicoară-Drăgan, domnului Gabriel Năstase, prof. dr. Gheorghe Gorun, prof. Dumitru Dănău, prof. univ. dr. Grigore Drondoe, și prof univ. dr. Cristian Brâncuși, care au contribuit hotărâtor la reușita acestei cele de-a V-a ediție a Simpozionului.

La fiecare ediție a simpozionului s-au prezentat și programe artistice susținute de cadrele și elevii de la Liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brăiloiu”, iar astăzi vom fi încântați de modul în care cei doi tineri (Oliver Popa și Liviu Sandu, reprezentanți ai clasei de canto a prof. univ. dr. Silvia Voinea) vor susține recitalul dublu. Îi felicităm, le mulțumim și le dorim noi succese în devenirea lor profesională.

La fiecare ediție, familia Brâncuși a acordat premii unui număr dintre cei mai buni elevi de la liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brăiloiu”.

Familia Brâncuși a susținut și contribuit din plin la realizarea acțiunilor și organizarea manifestărilor dedicate cinstirii memoriei și cunoașterii operei marelui dascăl și cărturar, la care m-am referit.

Acestea sunt acțiunile întreprinse și manifestările pe care le-am pregătit și organizat pentru ca ilustrul nostru conjudețean, muzicologul care a „ars” toată viața pe altarul

culturii muzicale românești, să fie așezat pe piedestalul pe care fără nici o îndoială îl merită. De altfel, acesta a fost sensul, obiectivul propunerilor pe care le-am făcut în urmă cu 5 ani, așa cum precizam la începutul intervenției mele.

Cunoașterea și punerea în valoare a moștenirii muzicale de neprețuit pe care ne-a lăsat-o prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși sunt și vor rămâne vreme îndelungată de acum înainte, preocupări permanente ale specialiștilor din domeniu, precum și ale autorităților îndrituite de lege cu atribuțiuni și responsabilități specifice.

El este și va fi un model pentru tinerii de azi și de totdeauna ai domeniului.

Aș propune ca tema pentru viitoarea ediție a Simpozionului să se refere la lucrările profesorului din domeniul muzicologiei.

În încheiere, am deosebită plăcere de a-mi exprima încă odată întreaga grațitudine și recunoștință domnului dr. ing. Florin Cârciumar și Consiliului Local pentru sprijinul direct acordat organizării, desfășurării și finanțării acțiunilor și manifestărilor la care m-am referit. Fără sprijinul dumnealor, cu toate intențiile noastre bune, n-am fi realizat toate cele despre care am vorbit.

Vă mulțumesc pentru atenție. (aplauze...)

M: Dincolo de valoarea științifică a acestui simpozion, pe plan egal sau chiar mai importantă de multe ori, este atitudinea familiei Brâncuși din punct de vedere didactic și de recrutare a tinerelor talente din cadrul liceului nostru de muzică: Liceul „Constantin Brăiloiu” din Târgu-Jiu, și ca să folosesc un termen managerial, aceștia sunt beneficiarii direcți ai prezenței dumneavoastră aici.

Astăzi mai avem doi reprezentanți, doi mici artiști dar mari prin realizările lor. Să-i invităm...de la clasa profesorului Florin Berculescu, care este fratele său mai mare, cum te cheamă pe tine? că nu mai știi, sunteți vreo treisprezece frați! ... Dumitrescu Daniel.

M.: Daniel! Hai, Daniele, să te vadă toată lumea!

Cristian Brâncuși: Hai, vino încoace! Fără instrument! Vino încoace! Este vorba de două premii simbolice, de câte 1.250.000 lei. Te rog! (Se înmânează premiul în aplauzele publicului).

C. B. Cu specificarea expresă că îl așteptăm la ediția viitoare să ne prezinte ceva în cadrul programului artistic.

M. Și o altă figură marcantă la Liceului nostru, de curând a obținut trofeul la concursul „Tineri pianiști” din Sabac - Serbia, un lucru extraordinar pentru că ne-am bătut cu rușii, ne-am bătut cu nemții, și gorjeanul nostru Nicolae Vezure a luat marele premiu, trofeul festivalului. (aplauze...)

C. B. Bravo, - te felicit, (către asistență) este un talent real, în plină ascensiune, (premiatului) îți urez succes și te așteptăm la ediția viitoare să ne cânti ceva. Bine, bine, succes! (Se înmânează premiul - aplauze).

M: Mulțumim încă o dată, și eu personal, în calitate de profesor al Liceului de muzică o fac din toată inima. Urmează un program extraordinar gândit și de mare sensibilitate, valoros, în prezența artiștilor aici de față ... dublu recital vocal, doi tenori: Oliver Popa și Liviu Sandu de la clasa Silvia Voinea. Acompaniamentul la pian va fi realizat de profesorul Florin Berculescu, și încă o dată îmi vine în minte „Lyra” târgu-jiană, este unul dintre dirijorii filarmonicii târgu-jiene. Primul număr din program: Offenbach, aria „Madrigalul lui Caprice” din opera „Călătorie spre lună”, solist Oliver Popa.

C. B. Eu aș vrea s-o invit pe doamna Silvia Voinea și să o rog să spună câteva cuvinte în pregătirea fiecărui număr. Către distinsa invitată: Silvia, te rog frumos, hai aici! Cred că ești persoana cea mai îndreptățită să faci rolul de amfitrioană pentru acest moment artistic.

S. V. Mulțumesc frumos! Te rog să-mi dai voie să mă așez aici lângă tine. Adresându-se asistenței: Mă iertați, să-mi iau paharul cu apă lângă mine pentru că sunt într-o plină criză de alergie cu plopul și-mi vine să tușesc și vreau să evit! Madrigalul pe care o să-l interpreteze absolventul meu de la clasă și masterandul în anul 1, este din opera lui

Offenbach „Călătorie spre Lună”, operă care se joacă foarte rar pentru că necesită o montare cu multă fantezie și, în consecință, multă cheltuială. Ultima punere în scenă a acestei opere a făcut-o regizorul francez Gérome Savary la Opera Comică din Berlin, în 1980, adică în '79, și s-a jucat până în 1986, eu am avut bucuria să joc în această montare și, pentru că-mi plac lucrurile mai deosebite, am predat această ștafetă și discipolilor mei și Oliver Popa astăzi o să vă demonstreze că merită strădania să abordeze un repertoriu mai puțin cunoscut.

C. B. În ce an e?

S. V. Este absolvent și masterand, anul I

C. B. (către solist) Te ascultăm!

Oliver Popa interpretează Madrigalul lui Caprice (aplauze...)

S. V. Da! În continuare o să-l ascultați pe Liviu Sandu, student în anul II, într-o arie dintr-o operă de Lalo, „Le Roi d'Ys”, operă care este, iar, foarte des cântată în Franța iar la noi de loc! Deci, pe undeva, în România o premieră

C. B. (către solist) Te ascultăm.

L. S. interpretează aria „Vainement ma bien aimée” ... (aplauze...)

S. V. Se-ntâmplă foarte rar ca doi tenori să fie prieteni. Se-ntâmplă și mai rar ca ei să cânte în duet. Este un lucru inedit în România, și premiera este astăzi la acest Simpozion, un omagiu adus profesorului meu, maestrul Petre Brâncuși. Ascultați canzoneta „Cara ti volio tanto benne” de Ernesto de Curtis, în duet, cei doi tenori de la clasa mea.

O. P. și **L. S.** interpretează Canzoneta (aplauze)

S. V. Am ținut ca, tot în premieră în România, să vă prezentăm o arie din opera comică „Pescuitorii de stele” scrisă de Alain Vanzo, prim-tenorul Operei Mari din Paris, care ani de zile mi-a fost partener și care, în manuscris mi-a trimis mai multe compoziții de-ale lui. Acum, probabil că se află lângă maestrul Brâncuși, și amândoi, astăzi, le urează succes tinerilor care pornesc pe un drum deschis de fiecare dintre ei, și caută de acolo de unde sunt, prin muzică, să le lumineze drumul. „Plus que ma vie” se intitulează aria.

O. P. Pescuitorii de stele... (aplauze...)

S. V. După cum observați, dragostea, eternul uman, este foarte prezentă în repertoriul pe care l-am ales în această zi, pentru că un act de dragoste este și acesta pe care i-l dedicăm maestrului Brâncuși. O arie dintr-o operetă foarte cunoscută și o arie îndrăgită, este vorba despre „Țara surâsului” de Lehar, aria „Dein ist mein ganzes Herz”, Interpretează Liviu Sandu.

L. S. interpretează aria „Dein ist mein ganzes Herz” din opereta „Țara surâsului” de Lehar... (aplauze...)

S. V. Canzoneta lui Bixio „Parla mi d'amore Mariú” Oliver Popa.

O. P. (Bixio, canzoneta „Parla mi d'amore piu”) ... (aplauze...)

S. V. O altă canzonetă mult îndrăgită „Cuore ingrato” de Cardillo. Liviu Sandu !

L. S. (Cardillo, „Cuore ingrato”) ... (aplauze...)

S. V. Așa cum maestrul Brâncuși a încercat întotdeauna să diversifice repertoriul Operei Naționale, am căutat și noi, în acest recital, să mergem de la operă la operetă și după aceea la canzonete. Acum ascultați o arie dintr-un musical foarte îndrăgit, „Fantoma de la Operă” de Webber.

O. P. (aria „Muzica nopții”)... (aplauze...)

S. V. Scurtul nostru recital dedicat maestrului Brâncuși se încheie cu un duet, o canzonetă ... de Di Capua .. , „O sole mio” .. Așa cum maestrul a adus întotdeauna o rază de soare ... (aplauze...)

O. P. și **L. S.** „O sole mio” ... (aplauze prelungite, se strigă bravo....vă urez succes ... viață lungă și sănătate...)

Geo Tudorică (din public) ... Domnul Cristi.... vă rog frumos.... numai un minut ...

C. B. Vă rog ... spuneți ...

G. T. Iată că de data aceasta am avut ocazia să ascultăm o muzică mai deosebită decât aceea care se cântă pe la noi pe aici. Nu pot să spun că nu se cântă și muzică din aceasta, mai cultă, mai frumoasă....dar acești copii, vă spun că m-au impresionat ... până la lacrimi m-au impresionat...calitatea vocală a lor....extraordinară și perspectiva.....vocii lor pe care o au și....a Conservatorului care-i duce pe noi culmi de succes. Vă văd un viitor frumos ... și parcă mă văd pe mine la vârsta voastră. Vă felicit din tot sufletul și domnul Cristi Brâncuși...vă rog frumos...mai veniți cu acești copii pentru noi este o mană cerească ... să ne îmbogățim...cunoștințele muzicale, să ne dăm seama de valoarea muzicală, de o muzică bună, de o voce frumoasă. Vă felicit din tot sufletul și ne-ați impresionat. Nu întâmplător a spus domnul Drondoe, domnul profesor universitar, că muzica te face mai bun....Nu numai că te face mai bun dar muzica....îmblânzește, cred, că și animalele, le face mai blânde (din public.....așa este, așa este!) Și dacă muzica, iată ceva ce înseamnă să simți muzica în sufletul tău. Muzica este frumoasă atunci când este interpretată cu mult simț....Muzica dacă n-o transmiți, dacă nu pleacă de la inimă la inimă nu-și atinge scopul final, dar dacă pleacă de la inimă și reușește să impresioneze inima care ascultă, se deschide căsuța sufletului aceluia care o ascultă și îl copleșește, îl face mai bun, te face să pleci acasă fericit, să scadă stresul acesta. Vă mulțumesc.....(aplauze)

C. B. Vă mulțumim.

S. V. Vă mulțumim și mai ales, am impresia că sunt în fața unui cântăreț.....care acum a putut să fie impresionat de alți cântăreți.... deci cu atât mai valoroasă este remarca dumneavoastră și cuvintele de suflet pe care ni le-ați spus, ne încurajează și....vă promitem că ne vom strădui, vorba maestrului Brâncuși, să ținem steagul liricii românești cât mai sus și să nu lăsăm niciodată să fie dat jos de acolo de unde generații întregi s-au străduit să-l pună! (aplauze puternice...)

Constantin Crețan: V-aș ruga să mai rămâneți câteva secunde ... Primăria Municipiului Târgu-Jiu a întocmit niște diplome de excelență în semn de mulțumire față de cei care au făcut posibil acest eveniment cultural de excepție.

M. Diplomă de excelență se acordă doamnei profesor universitar dr. Silvia Voinea (se înmânează ... aplauze). Diplomă de excelență se acordă doamnei Lucia Cicoară - Drăgan pentru contribuția adusă la punerea în valoare a memoriei lui Petre Brâncuși (se înmânează ... aplauze). Diplomă de excelență se acordă domnului Gabriel Năstase (se înmânează aplauze). Diplomă de excelență se acordă domnului Oliver Popa (se înmânează aplauze). Diplomă de excelență se acordă domnului Liviu Sandu (se înmânează ... aplauze). Diplomă de excelență se acordă domnului Florin Berculescu, pianist (se înmânează aplauze). Diplomă de excelență se acordă domnului profesor dr. Gheorghe Gorun (se înmânează ... aplauze). Domnului profesor Dumitru Dănaș (se înmânează ... aplauze) Diplomă de excelență se acordă domnului profesor universitar dr. Grigore Drondoe. (se înmânează aplauze). Domnului inginer Titu Pânișoară (se înmânează ... aplauze). Domnului director al Muzeului Județean „Alexandru Ștefulescu”, Vasile Marinoiu (aplauze). Doamnei director al Liceului de muzică și arte plastice „Constantin Brâiloiu” Aurelia Carmen Savu (aplauze). Și pentru mine.... domnii s-au gândit..... profesor Mihaela Sanda Popescu (aplauze). Vă mulțumesc mult... Cu aceasta, manifestarea noastră ia sfârșit. Pe curând! (aplauze....)

*

* * *

Petre Brâncuși și Opera Română din București

Nu este deloc ușor să vrei a scrie despre personalitatea și o anume latură a activității celui care a fost Profesorul universitar dr. muzicolog Petre Brâncuși, chiar dacă pot spune că am fost martor al anilor de trudă a acestui distins intelectual român, pe care încă din perioada tinereții sale l-am considerat un om aparte, demn de a fi admirat și respectat.

În aceeași toamnă a anului 1950, când tânărul normalist gorjan reușea la examenul de admitere în Conservatorul bucureștean, eu veneam în Capitală, alături de alți colegi timișoreni, să continui anul IV de facultate, după desființarea Institutului de Artă timișorean, unde trei ani am fost student. Reorganizarea învățământului superior - la vremea aceea - a făcut benefice modificări în viața studenților artiști, iar noi cei în cauză nici nu realizăm cu ce rezultate uimitoare s-au desfășurat toate, numai în folosul nostru: cu profesori de excepție, mari personalități ale vieții muzicale românești, cu un program de studiu riguros organizat, foarte disciplinat și mai ales bine condus, am progresat enorm în pregătirea noastră muzicală. Ne-am format bine în acea atmosferă de studiu intens și în climatul manifestărilor artistice ale capitalei - la care aveam acces ca studenți - manifestări susținute de instituții artistice de mare prestigiu ca „Filarmonica George Enescu”, „Societatea Română de Radiodifuziune” și „Opera Română”, cu artiștii lor de excepție, cu orchestrele și corurile lor bine puse la punct, în acel climat artistic general de studiu și manifestări de mare ținută artistică, noi studenții Conservatorului încă din anii de școală, eram preocupați intens pe diverse laturi de activitate muzicală, fie teoretică, fie interpretativă. De aceea, atunci când am aflat că studentul Petre Brâncuși din anul I, cu preocupări serioase de muzicologie, este redactor muzical, apreciat, la revista „Contemporanul”, am fost plăcut surprins și, desigur, în admirația dânsului. De atunci, neîntrerupt, am urmărit cu plăcere drumul parcurs de acest om și pot spune și eu, cum au spus, de altfel și alții, că anii ce au urmat au pus în evidență calitățile acestui muzician, care prin talent, receptivitate, multă ambiție și desigur competență, se va impune în funcțiile pe care le-a deținut ca redactor muzical al revistelor „Contemporanul”, „Cultura poporului”, „Îndrumătorul cultural”, iar mai apoi, printr-o prestație remarcabilă ca redactor la „Editura didactică și pedagogică”. Devine profesor la catedra de „Istoria muzicii” și Rector al Conservatorului „C. Porumbescu”, director la Direcția muzicală a Radiodifuziunii române, președinte al „Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor” din România și director al „Operei Române” din București. Cred că este un personaj unicat prin evoluția sa profesională atât de complexă și atât de încărcată de răspunderi de așa dimensiuni.

Trebuie să remarc și faptul că în aceste importante instituții s-a impus constant ca profesionist temeinic pregătit, foarte corect în comportament, disciplinat fără reproș și dăruit total problemelor culturii neamului nostru românesc. A fost și posesorul unui caracter solid construit, totdeauna dispus și la gesturi de bunătate, iertare și omenie. Eu cred că a activat mai ales în condiții speciale, grele pentru anumite perioade, în conjunctura socială a vremurilor, dar a știut să depășească, să echilibreze cu simț practic, cu mult tact și mai ales inteligență, toate problemele ce se arătau greu de rezolvat.

În anul 1982 când Petre Brâncuși a fost numit Director general al Operei Române, eu aveam deja împlinit un stagiul de activitate de 20 de ani ca maestru de cor la operă. Numirea dânsului pe acest post a surprins pe mulți artiști din Operă, care se arătau neîncredători în experiența noului director, care - așa cum se spunea - nu cunoștea în amănunt specificul genului liric ca spectacol, greutățile multe din complicata Operă Română, care și așa trecea printr-o criză managerială destul de serioasă. Pentru mine, prezența unui artist despre care știam că este model de seriozitate și care avea atâtea împliniri în palmaresul său managerial, a însemnat o speranță de mai bine. L-am primit cu cele mai bune intenții și nutream credința că lucrurile în instituție vor evolua cât mai serios. Nu m-am înșelat în așteptările mele și de aceea conform crezului meu pe care l-am

avut în întreaga mea activitate, m-am dedicat total muncii artistice corale, pe care întotdeauna am dorit să o ridic la nivel valoros, iar corul să nu provoace perturbări în bunul mers al repetițiilor și spectacolelor.

Experiența muncii de conducere în cele mai grele și pretențioase instituții de artă l-a ajutat pe directorul nostru Petre Brâncuși să treacă la treabă fără să se producă vreun cutremur aducător de necazuri. Cu puține vorbe și foarte atent, conducea cu siguranță toate problemele noastre grele și de multe ori complicate. Pe mine mă știa din Conservator și din întreaga mea activitate dusă în acei ani. Nu se grăbea să aducă reproșuri și nici să laude, dar o vorbă spusă bine, la moment potrivit, era prețioasă și încurajatoare. N-a trecut prea mult timp și Directorul general Petre Brâncuși a pus stăpânire pe toate complicatele angrenaje ale operei, demonstrând că singur este în stare să gândească și să hotărască bunul mers al Operei Române, cu toate că în viața socială de atunci au apărut greutăți și probleme greu de trecut. Nu se dădea bătut în fața greutăților și ținea ca prin hotărârile lui să dea rezolvări pentru toate situațiile. Îmi amintesc o întâmplare legată de programarea dificilă a unor titluri din repertoriul curent, când s-au încurcat niște treburi. Eu, cu bună intenție, găsind o soluție pe care o consideram salvatoare în cazul acela, m-am dus la dânsul să o propun. A ascultat atent ce i-am propus și cu calm mi-a zis: „Du-te liniștit că nu te ascult. Lasă-mă pe mine să hotărâsc singur!” Am rămas ușor surprins de răspunsul dat, dar mi-am zis: „Bravo! E bine că gândește așa”. De altfel, știam că și în celelalte instituții pe care le-a condus cu competență și mare ambiție, a procedat la fel. Ținea mult ca el să hotărască în problemele grele ce puteau apărea în mod neașteptat. O altă întâmplare prin care l-am descoperit, l-am apreciat ca un conducător atent și bun cunoscător al situațiilor din instituția pe care o conducea, am trăit-o la vremea când se pregătea opera „Nabucco” de G. Verdi. Era în anul 1986, luna noiembrie. Eu eram la Timișoara în convalescență după o operație medicală prin care am trecut, în Operă se pregătea intens lucrarea mai sus amintită. Primesc - spre surpriza mea - o scrisoare de la dânsul, în care mă ruga în cei mai colegiali termeni să vin totuși, dacă se poate, la București, măcar pentru a asista la repetițiile de pregătire a corului, chiar dacă nu pot lucra efectiv, dar să fiu totuși acolo prezent, căci - zicea dânsul - se apropie perioada rezervată regiei de scenă și vrea să știe exact în ce stadiu se află pregătirea muzicală a corului, pentru a concluziona dânsul asupra planificării titlului pentru luna ianuarie 1987, deci peste o lună și ceva, termen destul de scurt. Eu am venit, am asistat la repetiția corului și i-am adus la cunoștință directorului general că mai este mult de lucru și nu văd posibilă programarea premierei pentru luna ianuarie. Am și promis că din ziua următoare mă voi implica în pregătirea partiturii corale cu ansamblul coral. Atunci mi-a zis: „Să mă ierți că te-am adus din zilele de convalescență, dar numai de la Dumnezeu am vrut să aflu adevărul despre stadiul de pregătire al corului. Eu țin mult ca premiera operei Nabucco să fie un mare succes și de aceea trebuie să ne luăm toate măsurile ce se cer și să ne pregătim extrem de atent.” Amânată cu câteva luni, premiera operei lui Verdi a avut un succes răsunător. A fost evenimentul muzical al anului 1987, așa cum a știut să-l pregătească și așa cum l-a dorit Directorul general Petre Brâncuși. Prin exemplele de mai sus am vrut să pun în evidență modul de a gândi și a conduce al Directorului general Petre Brâncuși, totdeauna prevăzător și dornic de a conduce în deplină cunoaștere a tuturor problemelor, în amănuntul lor, ținând să se implice total în rezolvarea lor. Știa să o facă și trebuie să-i fie recunoscut talentul de conducător, pe care la Opera Română l-a etalat din plin.

Dar de numele Profesorului și Muzicologului Petre Brâncuși se leagă mai ales politica sa repertorială, pe care a dus-o foarte bine în anii săi de directorat. Repertoriul teatrului a fost mult ordonat, iar titlurile pe care le cânta opera seară de seară erau riguros urmărite, pregătite cu grijă, primenite cu nume de cântăreți consacrați și tineri. Se interpretau săptămânal titluri din creația universală de operă și de balet, dar o atenție mare se dădea creației autohtone. În perioada directoratului său, creația românească a fost

ridicată la mare cinste, iar numărul mare de titluri ale compozitorilor români este reprezentativ în acest sens. Numărul premierelor era menținut încă foarte bine, cu toate greutățile care au început să apară sub aspect financiar. 6-7 premiere de operă și balet erau aduse în fața publicului bucureștean în fiecare stagiune. În această perioadă și prezența baletului contemporan a fost foarte bine primită de public, au avut loc numeroase premiere cu lucrări pentru copii, care s-au bucurat de un succes deosebit.

Documentația existentă în Operă, precum și cartea muzicologului Mihai Cosma, cel care face „Istoricul Operei Române din București” cu descrierea celor 50 de stagii desfășurate în actuala clădire a teatrului, și „Hronicul Operei Române din București”, vol. III, de Octavian Lazăr Cosma, ne ajută să cunoaștem în amănunt modul în care s-au planificat și s-au organizat stagiunile conduse de directorul Petre Brâncuși în perioada 1982-1989.

Despre stagiunea 1982-1983, prima sub conducerea sa, se spune că a fost o stagiune mai variată ca titluri față de precedentă și se spera într-o evoluție cât mai bună.

Stagiunea 1983-1984 privită „comparativ cu ultimele stagii se poate spune că a fost de o densitate mai mare în evenimente din toate punctele de vedere: noutăți repertoriale, oaspeți străini, debuturi, oaspeți din Operele din țară, angajări noi.” L-am citat pe muzicologul Mihai Cosma. Eu pot spune că numărul artiștilor cântăreți și dansatori programați în spectacolele acestei stagii este foarte mare și foarte valoros, îi găsim în distribuții pe toți artiștii noștri consacrați, dar și nume noi de tineri, care au făcut cariere serioase. În aceste două stagii e bine să punem în evidență creațiile românești prezente în premieră ca: „Noaptea cea mai lungă” și „Interogatoriul din zori” de Doru Popovici, „Demoazela Măriuța” de Mihail Jora, într-o nouă coregrafie și opera „Orfeu” de Gheorghe Dumitrescu.

Stagiunea 1984-1985 continuă starea de echilibru și de bine a Operei bucureștene prin distribuții deosebit de bine gândite, cu vârfurile solistice și cu tinerii noștri debutanți talentați. De remarcat numărul mare de oaspeți străini atât ca soliști cât și dirijori. În această stagiune, din creația românească au fost montate în premieră „Povestea micului Pan” de Laurențiu Profeta (spectacol pentru copii), „Ziua neînsângerată”, „Alpha Lyre” de Corneliu Cezar, un colaj de lucrări compus din „Secvențe” de Doru Popovici, „Speranța” pe muzica lui Tiberiu Olah și „Meandre” pe muzica lui Anatol Vieru. La sfârșit de stagiune, „Albă ca zăpada” de Dan Mihai Goia. spectacol pentru cei mici. În septembrie 1984 s-a organizat un turneu oficial, la Moscova cu Opera „Oedip” de George Enescu în sala Balșoi Teatr, iar directorul Petre Brâncuși a fost cu noi, martor la succesul deosebit de public pe care l-a avut Opera Română din București.

Stagiunea 1985-1986 a fost mai grea, căci datorită măsurilor cerute pe linia Ministerului Culturii, s-au îngreunat mult condițiile de desfășurare a spectacolelor. S-a trecut la economia de energie, cu frig în sala mare și în cabine, cu restricții de iluminat etc. Totuși, spectacolele au continuat fără întreruperi, cu distribuții bune și cu premiere bine puse în scenă. 39 de titluri s-au succedat pe afișele acestei stagii. Din creația autohtonă amintesc o primă prezentare scenică a baletului „Curtea veche”, creație a compozitorului Mihail Jora, cel care poate fi considerat creatorul baletului românesc modern, și o operă pentru cei mici - „Inimă de copil” de Carmen Petra Basacopol. Nu au fost zile ușoare pentru artiștii operei dar nici pentru directorul său care la greutățile multe venite din afară n-a cedat, rezolvând cu bine totul!

Stagiunile 1986-1987, 1987-1988 și 1988-1989 s-au desfășurat tot în condiții grele, dar programul de activitate nu a slăbit cu nimic. Programarea spectacolelor a fost tot bogată, soliștii noștri au cântat variat rolurile din distribuții. S-au reluat unele titluri în regie refăcută, precum „Ion Vodă” de Gheorghe Dumitrescu. Baletul a făcut premiera unui grupaj de titluri din creația românească cu „Rapsodia I” de George Enescu și „Gura

lumii", pe muzică de George Enescu și Theodor Rogalski, „Cântec înalt” de Irina Odăgescu Țuțuianu și „Vibrații contemporane” de Șerban Nichifor. Este de admirat constanța cu care muzicologul Petre Brâncuși ținea ca pe afișele Operei Române din București creația românească să fie mereu prezentă. În aceste stagioni s-a montat și „Nabucco” de Giuseppe Verdi (1987), care a adus în sala Operei un public imens, public care a primit această operă cu un entuziasm de nedescris. A fost un succes de răsunet, un eveniment artistic unicat. Chiar și în toamna anului 1989, în „Festivalul George Enescu”, Opera a participat pe 26 septembrie cu „Oedip” de Enescu, cu „Tosca” și „Aida”. S-au mai cântat în festival „Nabucco”, „Traviata”, „Don Pasquale”, iar din creația românească „Hamlet” de Pascal Bentoiu, „O noapte furtunoasă” de Paul Constantinescu și baletul „Albă ca zăpada” de Cornel Trăilescu. După Festivalul Enescu, la o distanță de doar două săptămâni se prezintă premiera absolută „Cosette” de Teodor Bratu. Iar pentru că anul 1989 sub aspect cultural a fost „Anul Eminescu”, Opera Română din București a omagiat personalitatea poetului național prin recitaluri de muzică românească și chiar o operă nouă, „Eminescu”, de Paul Urmuzescu, în regia lui Ion Caramitru. Acest eveniment artistic se desfășura în toamna anului 1989.

Nu la mult timp au venit evenimentele politice ale lunii decembrie și opera și-a întrerupt pentru un timp activitatea. Directorul general s-a retras fără nici un incident, considerând că la vremea aceea agitată și frământată era mai bine să procedeze așa.

Din această succintă prezentare a perioadei în care directoratul Operei i-a fost încredințat lui Petre Brâncuși, se poate vedea personalitatea distinctă a acestui muzician și om de cultură, conducător lucid, sigur pe sine și pe ceea ce și-a propus să facă, experimentat în a conduce o instituție de dimensiunea Operei Române și bine documentat în toate problemele pe care le avea de dus la bun sfârșit. Dragostea și respectul pentru cultura neamului său l-au făcut să fie neclintit în ambiția și dorința sa de a valorifica creația lirică românească, pe care, trebuie să recunoaștem, a impus-o ca nimeni altul. Era convins că prestigiul și calitatea unei instituții muzicale lirice sunt asigurate numai de o conducere directorială iscusită, de o planificare și coordonare artistică judicioasă, de clarviziune, forță de decizie, autoritate și un contact strâns cu echipa pe care o conduci. Chiar dacă a adoptat de multe ori o ținută drastică și intransigentă care i-a adus și unele aprecieri mai puțin favorabile din partea unor subalterni, nu și-a nedreptățit colaboratorii, urmărind mereu ca toate situațiile dificile să fie soluționate corect și numai constructiv.

A fost al 26-lea director din rândul celor care au fost chemați să conducă Opera Română de la înființarea ei și până azi. Profesorul universitar, doctor muzicolog Petre Brâncuși a condus într-o perioadă grea pentru operă și oamenii ei dar a condus bine. Ca și în celelalte instituții artistice unde a avut răspunderi mari bine împlinite, nici în Operă nu a fost mai prejos. Aceasta spre cinstea lui!

Stelian Olariu
Maestru de cor

*

*

*

Opera Română din București, sub direcția lui Petre Brâncuși

Am fost, sunt și voi rămâne un pasionat iubitor al muzicii de operă! Nu întâmplător am muncit, intens, în calitate de corepetitor al unor mari cântăreți, în frunte cu sublimul

Nicolae Secăreanu și cu David Ohanesian - tulburătorul creator al „Oedipului” enescian, bariton dramatic, de talie mondială, intrat, încă din timpul vieții lui, zburciurate, în istoria teatrului liric, universal. Am scris cărți despre acest atât de popular gen, iar în acest sens citez opusurile: Introducere în opera contemporană și Vis de iubire (sau Viața și opera lui Giacomo Puccini), la care se adaugă multe eseuri, cu tematica respectivă și sute de cronici. Am compus următoarele opere: Prometheu, Mariana Pineda - prezentată în Spania, în cadrul „Anului Federico Garcia Lorca”, sub conducerea maestrului Octav Calleya - Interogatoriul din zori, Noaptea cea mai lungă, Statornicie, Întâlnire cu George Enescu, Maria Magdalena - Prostituta și Giordano Bruno. Operele Prometheu, Mariana Pineda și Interogatoriul din zori. au fost înfățișate, la radiodifuziunile din Moscova, Praga, Belgrad, Budapesta, Zagreb, Lisabona și Varșovia. „Sunt modest. dar acest fapt doresc să se știe” ... - cum ar spune Victor Eftimiu ...

În continuare, vă voi prezenta acest eseu, pornind de la sensul cuvintelor latine - „sine ira et studio” ... ; cu toate acestea, acest eseu al meu va bucura, dar, va și întrista, pe mulți muzicieni, care nu vor să accepte semnificația aforismului, după care, istoria se face după documente și nu după resentimente!

*
* * *

Aruncând o privire de ansamblu, asociată activității directorilor de operă din țară, am ajuns la concluzii întristătoare ... Majoritatea lor au fost... total neconvingători! Unii dintre ei, personalități în lumea Euterpei, pe fond spiritual daco-roman, - au fost chiar penibili - iar în acest sens ne referim la marele Popovici - Bayreuth. cel care l-a dat afară de la Opera din Cluj pe mișcătorul tenor dramatic Traian Grozăvescu, precum și la genialul Ionel Perlea. cel ce a dat afară din instituție, 30 de cântăreți, în frunte cu Jean Athanasiu și Alexandra Niculescu-Feraru - căreia i-am dedicat o amplă monografie. Ministrul culturii nu s-a arătat, câtuși de puțin, interesat, de subvenționarea „monografiei Alexandra Niculescu-Feraru”, în schimb, mi-au subvenționat-o cei din S.U.A. Rușine! De trei ori Rușine!! Se știe, publicarea majorității cărților, în România post-decembristă, se obține prin plățirea costului volumelor de către săracii autori. Alt aspect, rușinos, este legat de sumbra realitate, după care, bugetul pentru cultură. în țara noastră, după fatidicul an 1989, nu trece de ... 1%!!!

Remarcabil conducător de operă, în România regalistă, a fost dirijorul, de tip „dionisiac”, George Georgescu, artist afirmat, plenar, în context universal. Iar, în România socialistă, doar doi directori de operă au fost extraordinari: Mihai Brediceanu și Petre Brâncuși!

Ce înseamnă o operă de prestigiu? Iată răspunsul nostru:

- 1) Instituția respectivă trebuie să aibă un repertoriu bogat.
- 2) Creațiile trebuie să se interpreteze cu măiestrie, obținându-se o granitică fuziune între regie și valorificarea discursului sonor.
- 3) Instituția trebuie să aibă menirea, sfântă, de a pune într-un con de lumină torențială, lucrările compozitorilor români.
- 4) Bugetul, acordat teatrului liric, din capitală și din provincie, presupune sume mari, deoarece și pentru cultură sunt, imperios necesare, condiții materiale excepționale.

La noi în țară, atât în România regalistă, cât și în cea „postdecembristă” - deci, după lovitură de stat, din anul 1989 – bugetul pentru cultură a fost și este modest, în comparație cu cel din România socialistă - foarte mare - avându-se în vedere, că țara noastră, fiind o colonie a marilor puteri, pentru a putea supraviețui, are nevoie de o pronunțată protecție socială și de o accentuată protecție pentru cultură. Cine are urechi de auzit - să asculte!!!

*
* *
*

După limpidă direcție de operă a mult regretatului dirijor, compozitor, muzicolog și matematician, Mihai Brediceanu - cu multiple rezonanțe în Istoria muzicii, concepută pe plan mondial! - doar aceea a lui Petre Brâncuși, profesor universitar și muzicolog, a putut fi considerată ca fiind remarcabilă, demnă de o sinceră prețuire.

*
* *

Petre Brâncuși a dat naștere la „Epoca Petre Brâncuși”, din Societatea Română de Radiodifuziune, una, excelentă, urmată de alta, nu mai puțin extraordinară - am numit „Era Vasile Donose!” Să nu uităm că, până la numirea lui Petre Brâncuși, în fruntea radioului au fost oameni, total aserviți tezelor sovieticului Jdanov, iar în acest sens îi reliefăm pe Ovidiu Varga, Ionel Teodoreanu, Duși Mura, Robicek, Blejan și Matei Socor - „noul Torquemada” ...fost compozitor de talent, chiar avangardist, în România regalistă și devenit un sinistru stalinist, în „obsedantul deceniu.” (1950-1964)!

Nu pot fi numit „antisemit”, deoarece am fost primul compozitor român care a compus opusuri inspirate de lugubrul „Holocaust”. E destul să menționez lucrările: Muzica funebră, în memoria victimelor de la Auschwitz, pentru vioară și pian (sau orchestră), poemul In memoriam Fundoianu, cantata Galaxia Memoriei și opera Interogatoriul din zori, pornind de la scrierile „eseistului filo-român”, Victor Bârlădeanu, baletul Nunta, pe un libret de regizorul evreu, Hero Lupescu, nemaivorbind de eseurile noastre, din reviste, ziare și din ample volume, premiate-n țară și peste hotare. Eu i-am reabilitat pe „muzicienii evrei staliniști” valoroși în emisiunile mele radiofonice și în cadrul revistei „România Mare”, condusă de tribunul Corneliu Vadim Tudor. Pornind de la semnificația christică a aforismului creat de olimpiantul Dimitrie Cuclin, după care: a aprecia activitatea unui artist după dosare politice, înseamnă a fi sau stalinist sau fascist!, în această privință, noi ne separăm, categoric, de Dosariada, generată în Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, în frunte cu dotații muzicieni. Adrian Iorgulescu și Octavian Lazăr Cosma, primul, fiul unui comunist, fost director de spital în București, cel de al doilea, fost secretar P.C.R. și total compromis, prin activitatea sa politică, dintre anii 1955-1989. Evidențiez trista realitate, după care, în „obsedantul deceniu”, în timp ce cei doi - deveniți violenți anticomuniști în zilele noastre, deci după anul 1990 ... - au avut toate condițiile morale și materiale de a se realiza plenar, tatăl meu, „chirurgul de la Berzovia”, doctorul Ioan Popovici, a fost ucis mișelește în închisoarea de la Gherla, la 26 septembrie 1959. Tatăl meu vitreg, Mircea Popa, fost dirijor și compozitor, laureat al „Premiilor George Enescu”, a fost dat afară de la opera timișoreană din cauza trecutului său politic, fratele meu, chirurgul, specializat în operații de plămâni și esofag - Zeno Popovici, fost profesor universitar, cu două doctorate și cu o apreciabilă activitate internațională - a fost exclus din învățământul superior datorită tot dosarului său politic, iar eu, Doru Popovici. între anii 1955-1968, nu am putut obține niciun post, ca muzician, deși am absolvit clasa de compoziție a maestrului Mihail Jora, cu calificativul foarte bine: dosarul meu de cadre este îngrozitor.... cu urmăriri multiple, de către staliniștii epocii respective, cu toate că am fost, sunt și voi rămâne un ARTIST DE STÂNGA!!!

În acest climat întunecat, Petre Brâncuși nu a pus, niciun accent, pe orientările politice. El a considerat că, în instituțiile noastre artistice, majoritatea zdrobitoare a posturilor importante trebuie ocupate de Români și nu de alogeni, potrivit intereselor naționale. Nu trebuie neglijat, faptul, după care, el a dedicat emisiuni unor muzicieni evrei, valoroși, în frunte cu Anatol Vieru și Miriam Marbé, care au socotit muzica

românească, a doua lor Patrie! Deci, Petre Brâncuși nu a fost șovin ...

Să nu uităm că, în Societatea Română de Radiodifuziune, sub îndrumarea lui Petre Brâncuși au fost promovate primele emisiuni, importante, dedicate creatorilor de avangardă, Arnold Schönberg, Anton von Webern, Alban Berg, Pierre Boulez, Luigi Nono, Karlheinz Stockhausen, Iannis Xenakis și compozitorilor români cu același orientare estetică, precum Anatol Vieru, Tiberiu Olah, Aurel Stroe, Doru Popovici, Liviu Glodeanu, Mihai Moldovan, Nicolae Brânduș, Octavian Nemescu, Cornel Țăranu, Vasile Herman și enumerarea poate continua.

Tot Petre Brâncuși a angajat în Societatea Română de Radiodifuziune, pe compozitorii Theodor Drăgulescu, Mihai Moldovan, Doru Popovici și mulți alții, oferindu-le posturi importante. E important de subliniat faptul, după care, muzicieni români de frunte au fost excluși din radio, în „obsedantul deceniu”, de constelația Matei Socor și, în acest context, îi evidențiem pe Theodor Rogalski, D. D. Botez, Mircea Basarab, Vinicius Grefiens, Bogdan Moroianu, Dumitru Capoianu, Radu Șerban, Nicolae Coman, Ion Vanica și mulți alți artiști de seamă.

La Editura muzicală, Petre Brâncuși a generat o eră fecundă, încât, în fiecare an se tipăreau peste ... 500 de titluri ... în condiții grafice, minunate, invidiate de Editurile Salabert, Peters sau Universal-edition. Cu o mare durere în suflet, subliniez, că, după anul 1990, Editura muzicală a decăzut, enorm, fiind condusă și de unii pseudomuzicieni, care au călcat legile țării! Dar despre acest aspect, rușinos, vom mai reveni.

În calitate de întăistător al operei noastre din capitală, Petre Brâncuși a contribuit foarte mult. la succesul peste hotare al montării capodoperelor create de Enescu, Rossini, Verdi, Puccini, Bizet, Massenet, Wagner, Mascagni, Leoncavallo, Richard Strauss, Johann Strauss, Ceikovski, Gounod, Musorgski, Prokofiev.

Tot Petre Brâncuși a avut marele merit de a programa foarte multe creații românești, destinate teatrului liric; ne referim la autori ca: George Enescu, Mihail Jora, Paul Constantinescu, Laurențiu Profeta, Gheorghe Dumitrescu, Doru Popovici, Aurel Stroe, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, ca să-i citez doar pe câțiva dintre autorii de opere și baletе remarcabile.

Petre Brâncuși a încurajat pe interpreții de talie mondială; în acest context, putem să-i introducem într-un con de lumină torențială pe Nicolae Herlea, David Ohanesian, Octav Enigărescu, Dan Iordăchescu, Zenaida Pally, Elena Cernei, Magda Ianculescu, Florin Diaconescu, Nicolae Florei, Pompei Hărășteanu, Gheorghe Crăsnaru, Valentin Teodorian, Sanda Șandru, Marina Krilovici, Eugenia Moldoveanu, Ludovic Spiess, Maria Slătinaru, Cornel Trăilescu, Carol Litvin, Jean Rânzescu și câți alții, care au pus teatrul liric din capitală în dialog cu eternitatea. Și-au exprimat o totală admirație, referitoare la spectacolele de la opera noastră din capitală, muzicieni, unici în felul lor, ca Oistrach, Stern, Aurie, Mihalovici, Richter, Rostropovici, Mehta, Marescotti, Liebermann, nemaivorbind de mulți cântăreți iluștri.

După directoratul lui Petre Brâncuși, Opera bucureșteană a decăzut, îngrozitor, iar în acest sens ne referim, mai ales, la directoratul lui Ludovic Spiess - un fost mare tenor „spinto”, dar, catastrofal ca director! - În această privință este suficient a reliefa cazurile următoare: Celia Costea nu a reușit să intre în opera din capitala țării, dar a debutat cu succes la celebra Operă Regală din Londra; Laura Tătulescu, nici ea nu a putut să fie admisă în amintita instituție, în schimb, ea strălucește la opera wieneză, sub conducerea maestrului Ioan Hollender și exemple, întristătoare, mai pot fi menționate. Cât privește promovarea creațiilor concepute de compozitorii români, după anul 1990, doar dirijorul Răzvan Cernat poate fi evidențiat, într-un capitol luminos. Un dezastru în succesiune se anunță în contextul direcției lui Cătălin Ionescu Arbore - fără studii muzicale - direcție care a culminat cu „noua regie” a genialei opere generate de Verdi – Trubadurul; este semnificativ faptul, în virtutea căruia, după acest spectacol, regizat de impostorul Alexander Hausvater, au apărut peste 20 de pagini de cronici și păreri, negative, expuse

de Ion Piso, Grigore Constantinescu, Mihai Cosma, Smaranda Oțeanu-Bunea, Luminița Vartolomei și Doru Popovici. Trebuie amintită și regia, catastrofală, a operei „Oedip” de Enescu, iscălită de antiromânul Șerban Andrei, încât, spectacolul respectiv a trebuit - la cererea generală și a condamnării, violente, a lui David Ohanesian - să fie scos din repertoriu. CE RUȘINE!!! E cazul să amintim și păreri jignitoare ale lui Andrei Șerban, referitoare la personalități ale culturii noastre, păreri înscrise în suita demolatorilor, alcătuită din Patapievici, Liiceanu, Pleșu, Grigurcu și Alina Mungiu-Pippidi; s-a ajuns, după anul 1990, ca să fie „scuipați” - acesta-i cuvântul! - Mântuitorul, Domnul nostru Iisus Christos, Mihai Eminescu și întreg poporul român; dar, conducerea Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din țară, în frunte cu Adrian Iorgulescu, Octavian Lazăr Cosma și Irina Odăgescu - Țuțuianu, a premiat pe antiromânul Patapievici, fiul unui vestit stalinist, deci, antiromân! La mai mare ...

Petre Brâncuși nu ar fi colaborat, - niciodată! - cu asemenea trădători de țară. Deoarece, trecând peste unele greșeli, făcute de acest mare fiu al Olteniei, putem susține că, el a fost un răscolitor „român-filoromân” ...

P. S. 1: Mă îngrijorează tonul apologetic, conturat în revista „Actualitatea muzicală” - revistă cu multe articole exeeleante, dar și cu altele, negative. În ceea ce privește, „tonul apologetic”, mă refer la consemnarea tuturor activităților doamnei Mariana Nicolesco, care a avut și are merite, dar și multe neîmpliniri. Nu pot fi de acord cu sensul cuvintelor sopranei, după care, dânsa a creat prima generație de „mozartieni”... Este o minciună! Dacă ar adânci activitatea marilor noștri interpreți și-ar da seama de minciuna promovată. În acest fel, Mariana Nicolesco înscrie istoria muzicii românești în suita țărilor de lumea a treia! Mariana Nicolesco nu are dreptul de a insulta pe muzicienii noștri...

P. S. 2: Nu pot fi de acord nici cu teza sa, după care, ea a generat integrala liedurilor enesciene. Altă minciună! Până în anii 1980, integrala a avut loc chiar sub conducerea lui Petre Brâncuși! Desigur că s-au mai descoperit și alte opusuri vocale enesciene, fără număr de opus deoarece George Enescu fiind foarte modest, nu a conceput, toate compozițiile sale, cu număr de opus.

P. S. 3: Petre Brâncuși nu ar fi făcut, niciodată, asemenea afirmații iresponsabile!

Doru Popovici

*
* *
*